

GLAS

LETO XXIV. — Številka 36

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Milentije Popović

8. maja leta 1971 ob 21. uri je predsednik zvezne skupščine Milentije Popović dobil srčni napad. Ko so mu na kraju samem nudili prvo pomoč, so ga prenesli v vojaško medicinsko akademijo. Kljub vsem ukrepom pa je zaradi infarkta srca nastopila smrt ob 22.30. Tako se je glasilo zdravniško sporočilo o smrti predsednika zvezne skupščine Milentije Popovića.

Nenadna vest o smrti predsednika zvezne skupščine je bolestinno odjeknila med delovnimi ljudmi po vsej Jugoslaviji. Na vseh poslopih so bile v znak žalovanja razobešene zastave na pol droga, za ponedeljek, dan pogreba, pa je zvezni izvršni svet razglasil dan žalovanja. Odbor za pogreb je vodil predsednik republike Josip Broz-Tito.

Pokojni Milentije Popović je bil rojen 7. julija 1913 v Črni travi v bližini Leskova. Že v mladosti je bil član naprednih mladinskih organizacij, član KPJ pa je postal leta 1939. Po zlomu stare Jugoslavije je ostal v Beogradu in bil sekretar mestnega komiteja ZKJ za Beograd. Med NOB je opravljal razne funkcije v partijski in

drugih političnih organizacijah, bil je delegat Avnoja, po vojni pa je bil stalno voljen za poslanca v skupščino republike Srbije in v zvezno skupščino. Od leta 1953 je bil član ZIS, član CK ZKJ, generalni sekretar zveznega odbora SZDLJ in predsednik zveznega sveta za znanstveno delo. Pred petimi leti je bil na brionskem plenumu izvoljen v izvršni komitej CK ZKJ, leto kasneje pa za predsednika zvezne skupščine.

Za svoje plodno delo je prejel več odlikovanj. Veliko bogastvo pomenijo še posebno njegove razprave in tri knjige o sodobnem socializmu. Ne bodo ga pozabili tudi udeleženci II. kongresa samoupravljavcev v Sarajevu, ki so ga imeli priložnost poslušati še 24 ur pred smrtjo. Na kongresu je bil vodja ene od komisij. Naj omenim še, da je bil pokojni Milentije Popović predsednik vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja.

Ponedeljkov pogreb, ki so se ga udeležili tisoči Beograjčanov in najvišji politični, kulturni in javni delavci dokazuje, kako je bil pokojni Milentije Popović cenjen. —lg

Škofjeločani!

Obveščamo naročnike in bralce Glasa ter druge občane Škofje Loke in okolice, da v petek odpiramo podružnico Glasa v Škofji Loki v pisarni Turističnega društva na Mestnem trgu 10 (tel. 85-268).

V podružnici je mogoče naročiti Glas, plačati naročnino, sporočiti spremembo naslova ter naročiti mali oglas, osmrtnico ali zahvalo.

Podružnica bo sprva odprta vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure.

Obiščite našo novo podružnico in prihranili si boste pot v Kranj ali izdatek za pošto.

2. stran:

Jutri bo dovolj mesa

4. stran:

Večje denarne pomoči in oskrbnine

6. stran:

Samostojnost republik na vseh področjih življenja

7. stran:

Kmečka sekcija ustanovljena

Od 11. do 22. strani:

Posebna kulturna rubrika Snovanja

25. stran:

Onkraj meje slovenski »dober dan« ni neznan

ZMRZNJENA
ZELENJAVA
V VSEH VEČJIH
PRODAJALNAH
ŽIVILA
KRANJ

Dan UJV

Letošnjo obletnico ustanovitve oddelka za zaščito naroda, dekret je podpisal predsednik Tito 13. maja 1944, bo Uprava javne varnosti v Kranju praznovala z več prireditvami.

V tem tednu je bilo in bo še nekaj športnih srečanj delavcev milice. Z zavodom za reševalno in tehnično službo ter ekipo športnega društva Borec iz Kranja, so se delavci milice pomerili v streljanju, kegljanju in šahu. Včeraj (v torek) pa so organizirali medobčinsko tekmovanje postaj milic v streljanju v Ribnem pri Bledu.

Ob tej priložnosti bodo tudi šestim dolgoletnim uslužbencem UJV za 20-letno delo podelili ure. Praznovanje tedna UJV bodo sklenili s tovariškimi srečanjem na Šmarjetni.

mešanica kav
EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA ŠPECERIJA

JESENICE

Na zadnji seji predsedstva občinske konference ZMS Jesenice so se menili tudi o prireditvah v mesecu mladosti. Sklenili so, da bo 15. maja srečanje mladih Železarjev Slovenije na Jesenicah, ogled kulturnih objektov v občini, srečanje v Završnici s športnim in kulturnim programom. 22. maja bo otvoritev foto razstave v gimnaziji in otvoritev likovne in tehnične razstave pri Jelenu, 23. maja bo zaključek akcije Ob mejnikih revolucije in pohod pionirskih in mladinskih odredov na Pristavo v Javorniški Rovt. 24. maja bo pred amaterskim gledališčem Tone Cufar proslava s tabornim ognjem, 25. maja bo zaključek športnih tekmovanj in 26. maja kviz oddaja o zgodovini Jesenic med NOB in 25-letnici gledališča Tone Cufar, na katerem bodo sodelovale srednje šole. Prve dni junija pa bo na igrišču pod Mežakljo velika parada mladosti s kulturno športnim programom.

D. S.

KRANJ

Kranj, 11. maja — Popoldne se je na razširjeni seji sestali komite občinske konference zveze komunistov. Obravnavali so uresničevanje sklepov 17. seje predsedstva zveze komunistov Jugoslavije, predlog o sklicu četrte seje občinske konference ZK in predlog kandidatne liste za delegate konference zveze komunistov Slovenije.

Danes popoldne bo prva seja izvršnega odbora občinske konference SZDL. Odbor bo obravnaval osnutek delovnega programa za leto, predlog poslovnika občinske konference, kadrovska vprašanja, predlog sklicanja druge seje občinske konference socialistične zveze in finančna vprašanja. A. Z.

Včeraj je bila na šoli za blagovni promet v Kranju redna letna konferenca organizacije ZM. Obravnavali so vlogo mladinske organizacije v šoli in izvolili novo vodstvo. 13. maja bo konferenca ZM na Poklicni šoli za kovinsko in elektro stroko ter slikopleskarstvo, medtem ko so bile na Gimnaziji, Ekonomski srednji šoli, v šolskem centru Iskre, Mlekarski šoli in na Tekstilni šoli konference že aprila.

Z novimi vodstvi mladinskih aktivov bo občinska konferenca v prihodnjih dneh pripravila posvet o nalogah v jesenskem obdobju. -lb

Mladinci, taborniki, vojaki, planinci, predstavniki ljudske milice in raznih drugih organizacij pripravljajo Pohod ob mejnikih revolucije, ki bo od 20. do 23. maja. Okrog 150 udeležencev bo sestavilo »Prešernovo brigado«, ki bo 20. maja krenila s Trga revolucije v Kranju in bo v tridnevnem pohodu obiskala kraje od Trboj in Mavčič do Crngroba, Planice in Mohorja. Pohod se bo končal 23. maja v Struževem. Vsak dan bodo udeleženci pripravili tudi miting. -lb

V petek se bo v Preddvoru pričel seminar, na katerem bo govora o ustavnih spremembah in splošnem ljudskem odporu. Udeležili se ga bodo predsedniki mladinskih aktivov, predstavniki specializiranih organizacij in predsedstvo občinske konference ZMS. Seminar bo trajal tri dni. -lb

RADOVLJICA

Jutri se bo sestala izvršni odbor občinske konference socialistične zveze in obravnaval dosedanja potek razprav o ustavnih spremembah v občini. Člani bodo razpravljali tudi o osnutku priprav za sestavo republiške in zvezne konference socialistične zveze in potrdili delovni program organov občinske konference za maj in junij.

Potek javnih razprav v občini (v delovnih organizacijah) pa bo jutri popoldne ocenilo tudi predsedstvo občinskega sindikalnega sveta. Razen tega pa bodo pred tretjo konferenco zveze sindikatov Slovenije obravnavali tudi značilnosti družbenega dogovora o usmerjanju delitve dohodka. A. Z.

SKOFJA LOKA

Za novega direktorja komunalnega podjetja Remont Skofja Loka je občinska skupščina imenovala Mirka Brezovca, dosedanjega tajnika krajevne skupnosti Skofja Loka. Doslej je vodil vzdrževanje komunalnih objektov. Občinska skupščina je menila, da so njegove izkušnje, uspehi in javna priznanja zagotovilo za uspešno vodenje podjetja Remont. -lb

Jutri bo dovolj mesa

Minuli petek, dan po seji obeh zborov kranjske občinske skupščine, je upravni organ skupščine dal soglasje, da v soboto, 8. maja, v kranjski občini veljajo nove cene za sveže goveje in telečje meso. Soglasje velja za podpisnike sporazuma. Tisti, ki sporazuma niso podpisali, bodo morali na občini skleniti dogovor o novih cenah. V petek so torej v Kranju veljale še stare cene za goveje in telečje meso. Zato smo se pozno popoldne odločili za majhno akcijo po kranjskih prodajalnah mesa. Zanimalo nas je, kako je s preskrbo in popraševanjem po mesu dan pred podražitvijo.

Praden pregledamo rezultate akcije, pa še beseda dve o sporazumih. V zadnjih nekaj mesecih, odkar je začel veljati predpis o zamrznitvi cen, je bilo v državi sklenjenih okrog 30 sporazumov. In po vsaki sklenitvi so cene posameznim izdelkom ali storitvam narasle. Pa nikar ne mislite, da je bilo moč sporazume sklepiti šele zadnjih nekaj mesecev. Zakon o sklepanju sporazumov velja že nekaj let! Toda te oblike se v Jugoslaviji ni nihče posluževal, ker je bila do nedavnega pot do nove cene prek zavoda za cene lažja in hitrejša. Ko pa je bila sprejeta zamrznitev, je bila edina možnost za določanje novih cen sporazum.

Nekateri danes menijo, da so sporazumi nekakšno višja oblika inflacije. Mnenje je dokaj upravičeno, saj smo ob sklenitvi vsakega sporazuma priča višjim cenam na trgu. Pa ne le inflacija. Tudi socialne razlike se vedno bolj in še hitreje povečujejo. Prav zato so neredke pripombe, da bi morali prav tu sindikati odločneje ukrepati. Zal so določila o sklenitvi sporazuma jasna in je sedaj težko kaj urediti. Res pa je, da bi moral pred leti odločneje postaviti kdo in kdaj lahko sklene sporazum. Glavna hiba sedanjih sporazumov namreč je, da nikjer pri podpisu niso upoštevani potrošniki. Prav gotovo ne bi bilo v zadnjih mesecih sklenjenih toliko sporazumov o novih cenah, če bi le-te morali podpisovati tudi pravi predstavniki potrošnikov.

Pa poglejmo, kako je bilo v petek z mesom. Prav v vseh kranjskih prodajalnah mesa je ta dan manjkalo govejega in telečjega mesa. (Svinjskega in perutnine je bilo dovolj!). Poslovodje oziroma prodajalci v prodajalnah so potrdili, da so imeli tokrat manj govejega in telečjega mesa kot običajno ob petkih.

»Jutri, ko bo od 300 do 600 starih dinarjev pri kilogramu dražje, ga bo dovolj,« se pojasnjevali kupcem.

Zanimivo je tudi, da večina kupcev ni vedela, da se bo meso podražilo v soboto. Mislili so, da so dražji le mesni izdelki. Prav zato v petek popraševanje po mesu ni bilo večje kot sicer ob petkih. Vendar so se mnogi morali zadovoljiti s pojasnilom, da ga bodo jutri, ko bo dražje,

lahko dobili, kolikor ga bodo želeli.

Nemalo sem bil presenečen, ko sem v prodajalnah mesa izvedel (od prodajalcev), da imajo zadaj v hladilnikih sicer dovolj mesa, da pa ga ne smejo prodajati. Uprava klavnice je namreč vsem poslala nekakšno okrožnico, na katero so morali podpisati, da ne bodo prodali več mesa kot je določeno.

»Ce bomo prekršili to navodilo, bomo morali jutri sami plačati razliko med staro in novo ceno,« so mi zapuili.

Nehote sem se spomnil na pripombo odbornika občinske skupščine, ki je v četrtek na seji dejal: »Saj nič ne moremo. Ce bi vztrajali pri starih cenah, pa v prodajalnah ne bo mesa.«

Še sreča, da je imela uprava klavnice toliko razumevanja do potrošnikov in ni sklenila, da se goveje in telečje

meso v petek sploh ne sme prodajati!

Staro pravilo pravi, da je po toči prepozno zvoniti. Tokrat ne gre za zvonjenje po toči, marveč za vprašanje, kdo in kdaj lahko dá dan pred podražitvijo nalog, da se lahko prodaja le minimalna količina blaga. Ali ima takšno pravico neki upravni organ v podjetju? In če jo ima, kakšne in kje so meje? Pa ne le podjetje, ki bo jutri prodajalo izdelke po novih cenah, tudi upravni organ občine zadeva to vprašanje. Zakaj imamo inšpekcijske službe?

Ni ravno neupravičena pripomba nekega kupca, ki je v petek rekel: »Kdo pa mi zagotavlja, da danes oziroma jutri nekdo zaradi takšnega reda ne bo neupravičeno zaslužil?«

Resnici na ljubo je treba povedati, da tržnih inšpektorjev v petek pozno popoldne ni bilo v prodajalnah mesa. Niso kontrolirali, koliko mesa se lahko proda v petek in koliko v soboto. Res je, kot je rekel tisti odbornik na občinski skupščini (»Saj nič ne moremo«), res pa je tudi, da takrat, ko bi lahko vsaj nekaj naredili, ne ukrepamo; če pa že, pa velikokrat prepozno! A. Zalar

Umestno vprašanje

Republiški poslanec Iván Kretl je na enem od zasedanj slovenske skupščine zastavil vprašanje, ki smo ga v zadnjem času pogosto slišali in kaže, da smo spet nepravilno ocenili letino, kar ni prvokrat. Za kaj sme? Lani smo, kot je znano, izvozili 4000 vagonov dobre koruze po 0,90

dinarjev za kilogram, pozneje pa smo uvozili koruzo najslabše kvalitete po 1,07 dinarja! Protest republiškega sekretariata za gospodarstvo zveznim uvoznim organom zaradi uvoza nekvalitetne koruze je bil v tem primeru prepozno. Posebna komisija pa bo ta primer še raziskala.

Slovenska kmetija se drobi

Proces razslojevanja kmečkega prebivalstva v Sloveniji je izredno intenziven. V industrijska središča odhajajo kmečki sinovi in dekleta, ker tam lahko dobijo izdatnejši kos kruha, boljša pa je tudi zaščita za stara leta. Zaradi tega je starostna struktura slovenskega kmečkega prebivalstva izredno visoka. Kmečka zemlja se še naprej drobi in to tudi zaradi davčne politike, ker se s tem zmanjšujejo osnove za davke. Pravega kmečkega prebivalstva je vedno manj, kar zmanjšuje možnosti za samofinanciranje kmečkega zavarovanja.

K temu nekaj podatkov s tega področja. Pred desetimi leti je bilo v Sloveniji 122.635 nosilcev zavarovanja, danes pa le še 94.190. Število nosilcev zavarovanja se je zmanjšalo za 23,2 odstotka. Še slabše je pri številu zavarovanih oseb. Leta 1960 je bilo v Sloveniji v kmečkem zavarovanju 387.267 oseb, sedaj pa le še 237.022 ali za 39,5 odstotka manj!! -jk

Sekretar medobčinskega sveta zveze komunistov za Gorenjsko Polde Kežar je v ponedeljek popoldne sklical razširjeno sejo sveta. Poleg članov sveta so se je udeležili tudi predsedniki gorenjskih občinskih konferenc SZDL, predsedniki občinskih skupščin, predsedniki občinskih sindikalnih svetov in

člani CK ZKS. Na seji so na osnovi sklepov predsedstva ZKJ opredelili naloge in akcije komunistov na Gorenjskem pri njihovem uresničevanju. Hkrati pa so obravnavali tudi vprašanja, ki bodo na dnevnem redu bližnje seje centralnega komiteja zveze komunistov Slovenije.

N
blagovnica
nama
škofja loka

Razstava šotorov in športne opreme

od 10. - 19. maja Prodaja tudi na kredit

- SOTORI
- LEZALNE BLAZINE
- PEČICE (ROSTILJI)
- ZLOZLJIVE MIZE IN STOLI
- PRENOSNI HLADILNIKI
- GORILNIKI NA SPIRIT
- PLINSKI KUHALNIKI
- IN SVETILKE
- SENCNIKI

Ugodna sezona pod drobnogledom

V glavnih hotelskih podjetjih v radovljjski občini se je v letošnjih zimskih mesecih v primerjavi z lanskimi številno prenočitev povečalo za 27 odstotkov, celotni dohodek

pa za 63 odstotkov. Precejšnje povečanje prenočitev so zabeležili Park hotel, Golf hotel, hoteli Toplice in Transturistovi hoteli v Bohinju. Ti hoteli so zabeležili tudi

precejšnje povečanje celotnega dohodka v primerjavi z lansko zimsko sezono. Nadalje podatki kažejo, da se je povečalo tudi število prenočitev v zasebnih turističnih sobah (za 28 odstotkov), vendar turistični delavci menijo, da so rezultati še vedno preskromni. Med številnimi podatki pa je prav gotovo zanimiv tale: hoteli Toplice in Golf hotel so letos zmanjšali lansko izgubo, medtem ko so Transturistovi hoteli v Bohinju lanski ostanek dohodka letos v zimski sezoni še povečali.

Kakšna bi bila torej ocena o letošnji zimski sezoni v radovljjski občini? Upošteva jo dve turistični središči Bled in Bohinj lahko rečemo, da so rezultati v primerjavi z lanskimi precej boljši. Po drugi strani pa lahko ugotovimo, da se obe tako doma kot v tujini znani turistični središči še vedno ne moreta primerjati s turističnimi središči v sosednji Avstriji in Italiji. Razlika je predvsem v slabši opremljenosti in neuskajenih zmogljivostih. Bled ima sicer na oni strani kvalitete zmogljivosti za zimsko sezono, nima pa druge opreme (smučišča, drsališča, organizirana komunalna služba, ki prav tako zahteva potrebno opremo itd.), Bohinj pa ima zadovoljivo opremo, manjka pa mu ustreznih zmogljivosti.

Prav zato podatek, da so bili letos v sosednji Avstriji (na Koroškem) v zimskih središčih slovenski in hrvatski gostje takoj za zahodno-nemškimi, ni niti tako nenačuden. Tako v Avstriji kot v Italiji, kamor vsebolj pogosto odhajajo na zimski oddih tudi Jugoslovani, vlagajo velike denarje, da bi že sedanje kvalitete storitve še bolj izboljšali in seveda privabili še več gostov. Torej lahko ugotovimo, da je zimski turizem sicer dražji od poletnega, vendar pa se vlaganja vanj dobro obrestujejo, ker tudi gostje več potrošijo. To pa pomeni, da bomo pri nas za hitrejši in učinkovitejši razvoj zimskega turizma morali z večjimi vlaganji nadoknaditi zamujeno.

A. Zalar

O novem zakonu o združevanju kmetov

V petek, 7. maja, je bil v prostorih kmetijske zadruge Sloga v Kranju razgovor o novem zakonu o združevanju kmetov v zadrugo, organizacije združenega dela in pogodbenne skupnosti ter o delu in organizaciji kmetijsko-življskih strokovnih združenj. Razgovora so se udeležili direktorji gorenjskih kmetijskih združenj, predstavniki Kmetijsko življskega kombinata Kranj, republiškega sekretariata za gospodarstvo in Gospodarske zbornice SRS.

V razpravi so sestavljavec novega predloga zakona o združevanju kmetov pojasnjevali značilnosti. Ko so obravnavali delo kmetijskih in življskih poslovnih združenj, so ugotovili, da so le redka dossegla svoj namen, ostala pa so bila neučinkovita in več-

krat niso zagovarjala enotnih stališč na področju kmetijske politike. Na razgovoru so prav tako poudarili, da sodelovanje med gorenjskimi kmetijskimi in življskimi organizacijami še ni zadovoljivo. Tesnejše poslovno in proizvodno sodelovanje bi lahko ustvarilo močnejšo ekonomsko bazo, ki naj bi bila osnova za oblikovanje kmetijsko življskega kompleksa, o katerem toliko govorimo. Torej naj bi bila obenem tako imenovana poslovna nadgradnja, močna organizacija, ki bi lahko veliko pomagala kmetu. Vprašanje oblikovanja takšnih poslovnih, proizvodnih ali združenjskih združenj se bo zanesljivo pojavilo na ravni regije ali republike.

—jk

Kongres usnarjev, čevljarjev in galanteristov

V festivalni dvorani na Bledu se bo danes popoldne začel tretji nacionalni kongres usnarjev, čevljarjev in galanteristov Jugoslavije. Ob tej priliki bosta udeležence kongresa sprejela tudi predsednik republiške gospodarske zbornice Leopold Krese in predsednik društva usnarjev, čevljarjev in galanteristov Jugoslavije Boris Prezelj.

Mladinci Alpine obiskali Peko

V soboto je 50 mladincev iz žirovske tovarne obutve Alpina obiskalo tovarno obutve Peko v Trzinu. Najprej so si ogledali tovarno in potek proizvodnje, nato pa so jih sprejeli predstavniki mladinske organizacije v tržiški tovarni. Po skupnem kosilu so se mladi iz Alpine odpeljali še na izlet na Bled.

Sobotni obisk je bil pripravljen na pobudo samih mladincev v žirovski tovarni, predvsem pa so pri tem sodelovali študentje stipendisti. Dogovorili so se, da bodo podobne obiske še pripravljali, saj je tako sodelovanje lahko zelo koristno. Mladinci iz Peka so namreč že tudi obiskali Žiri.

—jk

Zrebanje bo v
Škofji Loki
18. avgusta

Veliko nagradno žrebanje

GORENJSKE
KREDITNE
BANKE

Za vlagatelje, ki do 31. 7. 1971
vložijo na hranilno knjižico ali devizni račun

- 2000 din — vezano na eno leto
- 1000 din — vezano na dve leti
- obnovijo v navedenem času rok vezav

Za vsak navedeni polog en žrebni listek

Za večji polog več žrebnih listkov

Prva nagrada

AUSTIN 1300

5 denarnih nagrad po 2000 din
5 denarnih nagrad po 1500 din
10 denarnih nagrad po 1000 din
10 denarnih nagrad po 800 din
10 denarnih nagrad po 600 din
10 denarnih nagrad po 400 din
49 denarnih nagrad po 100 din

Sredstva na deviznih
računih obrestujemo:

- navadna 5,5 %
v devizah
- 0,5 % v dinarjih
- vezana nad 1 leto
7,5 % v devizah

Hranilne vloge
obrestujemo:

- navadne 6 %
- vezane nad
1 leto 7 %
- vezane nad
2 leti 7,5 %

Ne samo šport in kultura

V petek je bila v Skofji Loki 3. seja občinske konference ZMS. Ob tej priložnosti smo predsednika Marijana Šmida zaprosili, da nam pove nekaj o delu mladih v škofjeloški občini.

»V občini je 34 mladinskih aktivov. Stirinajst jih je v delovnih organizacijah, enajst je šolskih in devet vaških. Skoraj vsi že dolgo delajo, le v Jelovici, na Lesnoindustrijski šoli na Trati in v Malenskem vrhu smo aktivne ustanovili šele pred kratkim. Po budo za ustanovitev so dali

mladinci. Mnogi aktivni so pri delu dosegli lepe uspehe, vendar bi lahko dejali, da se večina še preveč ukvarja le s športom in kulturo, zanemarjajo pa vprašanja razvoja samoupravnih odnosov v okolju, kjer živijo in delajo.«

»Na sejah konference ste govorili o možnostih za uveljavljanje mladih in o precejšnjem nezanimanju za družbenopolitično delo. Kaj ste glede tega že storili?«

»O tem smo razpravljali že na prvi seji konference. Ime-

novali smo posebne komisije, ki so proučile položaj v posameznih aktivih in skušale najti najustreznejše rešitve. Ugotovile so tudi, da bo treba dati več poudarka izobraževanju, saj se bodo mladi le tako lahko seznanili z dolžnostmi in s pravicami, ki jih imajo pri razvijanju samoupravnih odnosov.

Druga konferenca je bila problemska. Razpravljali smo o učencih v gospodarstvu. Na seji smo predvsem želeli osvetliti odnose nadrejenih do vajencev, ne glede na to ali se učijo pri privatnih mojstrih ali v delovnih organizacijah. Razprava je pokazala, da so odnosi razmeroma dobri, vendar je ponekod vajenec še vedno delavec za vse.

Na zadnji seji konference pa smo obravnavali delo občinske konference ZMS in aktivov v preteklem letu.

Sprejeli smo tudi program dela za letos.«

»In katere so najvažnejše naloge občinske konference?«

»Veliko pozornosti bomo posvetili izobraževanju, zlasti na idejnopoličnem področju. Naši predstavniki bodo sodelovali na seminarjih, ki jih pripravlja republiška konferenca ZMS, skrbeli bomo tudi za izobraževanje na terenu. Program bomo uskladili s programom tekmovanja za najboljši aktiv na terenu, ki ga je pripravila republiška konferenca. Tudi sami bomo pripravili več seminarjev, na katerih bomo govorili o vlogi mladine v samoupravnih organih, o odnosu mladih do kulture, o delu v mladinski organizaciji in drugem. Mladi bomo poskrbeli tudi za pripravo važnejših proslav, športnih tekmovanj, sodelovali bomo pri organiziranju splošne ljudske obrambe in drugo.«

L. Bogataj

Tečaji civilne zaščite

Marca so se v kranjski občini začeli tečaji za pripadnike enot civilne zaščite v krajevnih skupnostih. Organizira jih oddelek za narodno obrambo pri občinski skupščini, za predavanja pa je poskrbel delavski univerza. Za zdaj so uspešno izvedli tečaje v krajevnih skupnostih Trstenik, Voklo, Trboje in Predoslje, pred dnevi pa se je začel tudi v Preddvoru. Pripadniki enot civilne zaščite so najprej obdelali splošni program izobraževanja, ki traja 15 ur, jeseni pa je na vrsti

še strokovni del, ki bo trajal 60 do 70 ur. Po občinskem odloku mora namreč vsak obveznik civilne zaščite opraviti oziroma obdelati učni program, ki obsega 80 učnih ur.

Na oddelku za narodno obrambo so sklenili, da bodo konec maja s tečaji prekinili in z njimi nadaljevali spet jeseni še v drugih krajevnih skupnostih v občini. Pravijo tudi, da so vsi dosedanj tečaji uspeli in da je v petih krajevnih skupnostih uspešno opravilo izpite okrog 400 pripadnikov enot civilne zaščite.

Krajevna skupnost in družina

Pred drugim kongresom samoupravljalcev v Sarajevu (kongres je pred dnevi končal delo) je bilo v Beogradu posvetovanje, ki so ga pripravili zvezni odbor Dom in družina, zvezna in republiška konferenca SZDL, zveza sindikatov Jugoslavije in drugi. Posvetovanje je bilo konec aprila, na njem pa se je med drugim zvezni odbor Dom in družina preimenoval v konferenco krajevna skupnost in družina.

Na posvetovanju so udeleženci razpravljali o neposrednem samoupravljanju delovnih ljudi in občanov v kraju, kjer bivajo. Posamezniki so podrobno prikazali izkušnje in ugotovitve o delu krajevnih skupnosti, o razvoju in položaju krajevne samouprave, o povezanosti in odnosih krajevne skupnosti z občino in podobno.

Član predsedstva konference krajevna skupnost in družina Ivo Miklavčič je v razpravi poudaril, da ima Slovenija v primerjavi z drugimi republikami največ krajevnih skupnosti. Pa vendar ne moremo ugotoviti, da je v Sloveniji samoupravni položaj krajevnih skupnosti že v celoti izoblikovan. Na tem področju je še precej neznanek oziroma nejasnosti in različnih stališč, ki se bodo izoblikovala šele, ko bo znana nova vloga občine in občinske skupščine. Menil je tudi, da bi krajevna skupnost na primer lahko sodelovala pri oblikovanju občinske politike, če bi v občinski skupščini imela delegacijo oziroma če bi krajevne skupnosti na področju občine izvolile v skupščino zbor delegatov. Seveda je to le eden od predlogov, ki naj bi omogočili položaj za hitrejši razvoj krajevne samouprave. V zvezi s tem bo namreč treba rešiti in drugače opredeliti tudi vlogo zborov volivcev, zborov občanov, drugih interesnih skupin, odnos med krajevno skupnostjo in delovno skupno občanov itd. Prav na tem področju pa čaka v prihodnje precej dela tudi socialistično zvezo, ki je v Sloveniji že vrsto stališč o razvoju krajevne samouprave začrtala v dokumentu SZDL danes.

A. Z.

Za sodelovanje vseh krajevnih organizacij

Na pobudo krajevnega odbora ZB NOV na Blejski Dobravi so se sestali na seji odbora tudi predsednika krajevne skupnosti in SZDL ter sekretar občinske konference ZKS z Jesenic. Namen te razširjene seje je bil predvsem, da se poglobi sodelovanje vseh organizacij s tega območja, zlasti letos, ko praznujemo 30-letnico vstaje našega naroda proti okupatorjem in da s tem zagotovimo dobro udeležbo ob raznih prireditvah.

Cepprav udeležba na tej seji ni bila tako številna kot bi si jo želeli in pričakovali, je bila razprava zelo živahna, kar je dokaz, da so taka medsebojna srečanja še kako potrebna.

Tovt Lotrič, sekretar občin-

Sava Kranj
industrija gumijevih, usnjenih
in kemičnih izdelkov

potrebujemo 35 delavcev

v starosti od 18 do 35 leta za
delo v proizvodnih delovnih enotah

Nudimo:

- OD v višini od 1000.— do 2000.— din;
- možnost napredovanja;
- organizirano uvajanje in usposobitev.

Možnost zaposlitve takoj. Delo v treh izmenah. Zaželena je zaključena osemletka. Prednost pri zaposlitvi bodo imeli imeli kandidati z odsluženim vojaškim rokom. Podjetje krije stroške prevoza na delo in z dela v višini nad 24 din.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba podjetja do 18. maja 1971.

Večje denarne pomoči in oskrbnine

Zaradi povečanih življenjskih stroškov, uskladitve pokojnin in zaradi pomanjkanja rejniških družin v kranjski občini je minuli teden kranjska občinska skupščina sklenila, da se v občini povečajo stalne, enkratne inčasne družbene pomoči (dosedanja socialna podpora) in da se hkrati poveča tudi kmetijska oskrbnina.

Stalna družbena denarna pomoč je v občini zdaj znašala 280 dinarjev, s 1. majem

pa se poveča na 350 dinarjev. Začasna pomoč, ki je znašala 300 dinarjev, se poveča na 400, enkratna pomoč, ki je zdaj lahko znašala do 500 dinarjev, pa bo v prihodnje lahko tudi večja, če bo komisija za dodeljevanje družbenih denarnih pomoči ugotovila, da je za rešitev socialnega položaja oziroma težav potreben večji znesek.

Največja rejnina, ki je zdaj v občini lahko znašala 350 oziroma 400 dinarjev, bo sedaj 500 dinarjev.

Poprečna družbena denarna pomoč v občini je lani znašala 180 dinarjev, s spremembnim odlokom pa bi letošnje poprečje znašalo okrog 200 dinarjev.

Podobno kot odlok o družbeni denarni pomoči je skupščina minuli četrtek sprejela tudi odlok o kmetijski oskrbnini. Spremenjeni odlok določa, da se upravičencem v sorazmerju s površino podarjene zemlje poveča kmetijska oskrbnina s 1. majem za okrog 15 odstotkov.

Novo pri družbeni denarni pomoči in pri kmetijski oskrbnini je tudi, da v prihodnje o tem ne bo več razpravljala in odločala skupščina, marveč bo družbene denarne pomoči in kmetijske oskrbnine v soglasju s svetom za finance usklajeval z gibanjem poprečnih življenjskih stroškov svet za zdravstvo in socialno varstvo pri občinski skupščini.

A. Z.

77 odstotkov je ustvarila industrija

Gospodarstvo kamniške občine je lani ustvarilo 67 milijard S din celotnega dohodka, od tega je kar 77 odstotkov ustvarila industrija (prek 51 milijard). Oglejmo si, kako so v celotnem dohodku sodelovala posamezna podjetja:

Zivilska industrija je lani dosegla 1,85 milijarde S din celotnega dohodka, kar je za 45 odstotkov več kot 1969. leta. Zlasti se je povečala predelava povrtin, izdelava sadnih sokov in sirupov, medtem ko je proizvodnja kvasa ostala na isti višini kot predlanskim.

Podjetje Svít je od vseh industrijskih podjetij najbolj povečalo celotni dohodek, in to za 48 odstotkov. Dosegli so namreč prek 5 milijard S din celotnega dohodka.

V tovarni Stol so dosegli prek 11 milijard celotnega dohodka, kar je za 41 odstotkov več kot 1969. leta. Poleg cen je na porast vplivala zlasti povečana proizvodnja pisarniškega pohištva.

Menina, tovarna pogrebne opreme, je celotni dohodek zvišala za 42 odstotkov, delno zaradi večje proizvodnje

in prodaje, delno pa zaradi zvišanja cen, ki so se povečale za 11 odstotkov.

Tovarna usnja je celotni dohodek, ki ga je dosegla v znesku prek 5 milijard S din, povečala za 30 odstotkov.

Svilanitu je uspelo celotni dohodek povečati za 28 odstotkov predvsem zaradi večje prodaje frotirja in svile. Delno pa je na dvig celotnega dohodka vplivala tudi cena.

V gradbeništvu, katerega edini predstavnik je podjetje Graditelj, je bilo zabeleženo 31 odstotkov povečanje celotnega dohodka. Kljub pomanjkanju gradbenega materiala, predvsem cementa in betonskega železa, je podjetje preseglo letni plan in povečalo vrednost gradbenih storitev glede na predhodno leto.

V obrti precejšen porast celotnega dohodka zasledimo pri podjetju Alprem (33 odstotkov), pekarni in slaščičarni (24) ter obrtnem podjetju Zarji (22), medtem ko je pri lončarski zadrugi, Mizarski obrtni delavnici Motnik in obrtnem podjetju Slogi (Moste) ostal skoraj na enaki višini kot 1969. leta.

J. Vidic

Ugodni rezultati

V poprečju so posamezne dejavnosti radovljiskega gospodarstva lani povečale družbeni produkt in dohodek v primerjavi z letom 1969 za 15 odstotkov. Tako visoka rast je bila mogoča zaradi povečanega povpraševanja na trgu, ugodnega sestava gospodarskih panog in v precejšnji meri tudi zaradi ukrepov, ki so jih sprejemala in uvedla posamezna podjetja v občini.

Rezultati vseh industrijskih panog so zelo dobri. V industriji so namreč zabeležili 35-odstotno povečanje celotnega dohodka, 40-odstotno povečanje družbenega produkta in 16-odstotno povečanje dohodka. Posebno sta se povečala amortizacija in ostanek dohodka za sklade. Precejšnje je v industriji tudi povečanje osebnih dohodkov, vendar manjše kot pri drugih delitvah oziroma razporeditvah dohodka.

Ugodni so rezultati v kmetijstvu, gozdarstvu in gradbeništvu. Med vsemi tremi dejavnostmi so najboljši v gozdarstvu, kjer so na primer zabeležili za 35 odstotkov večji družbeni proizvod kot leta 1969 in za 36 odstotkov večji dohodek.

Največje uspehe pa je lani v občini dosegla trgovina. Promet se je povečal za 49 odstotkov, družbeni produkt za 47 odstotkov in dohodek za 53 odstotkov. Gospodarstveniki menijo, da so v trgovini lahko zabeležili tako ugodne rezultate zaradi povečanih cen in zaradi zvišanja dohodkov prebivalcev, pa tudi zaradi prizadevanj trgovskih podjetij.

Med panogami: promet, gostinstvo in družbena obrt, omenimo le gostinstvo, v katerem se je promet povečal za 34 odstotkov, število hotelskih prenočitev pa za 6 odstotkov.

Najslabše so se razen prometa (Transport Radovljica) v občini odrezala komunalna podjetja, ki so zabeležila v poprečju za 2 odstotka manjši celotni dohodek kot 1969. leta, za 2 odstotka večji družbeni produkt, za 6 odstotkov večjo amortizacijo in za 21 odstotkov manjši ostanek dohodka za sklade. Zato v občini menijo, da bi bilo treba komunalno dejavnost reorganizirati in komunalna podjetja združiti.

A. Zalar

Še vedno premalo spodbud za novatorje in racionalizatorje

pravi Slavko Benda, predsednik delavskega sveta tovarne Stol

Pred tridesetimi leti so kamniški prvoborci požgali tovarno pohištva na Duplici. Med vojno je v tej tovarni delalo le okrog sto ljudi.

Pravi razmah je tovarna doživela po nacionalizaciji, pravzaprav po uvedbi delavskega samoupravljanja. Lani se je v tem podjetju na novo zaposlilo 69 ljudi, tako da je bilo ob koncu leta 1298 zaposlenih.

Slavko Benda iz Suhadol, sedanjí predsednik delavskega sveta, je v tovarni Stol že od 1942. leta. V kratkem pogovoru nam je povedal tole:

»Kaj menite o težini in odgovornosti dela predsednika delavskega sveta v tako velikem podjetju?«

»Skupno sem že več kot deset let v organih delavskega samoupravljanja, lani pa so me izvolili za predsednika. Poleg tega redno delam kot mojster v remontni delavnici. Funkcija predsednika delavskega sveta je naporena predvsem zaradi odgovornosti do kolektiva in družbe, v veliki odgovornosti pri oblikovanju pravih stališč in sklepov.«

»O čem je na sejah največ razprav?«

»Kadar govorimo o delitvi dohodka in osebnega dohodka, so razprave vedno precej burne in zanimive. Na tem področju smo vsi najbolj občutljivi.«

»Kakšna je politika podjetja do novatorjev in racionalizatorjev?«

»Nagrade novatorjem in racionalizatorjem se delijo po posebnem pravilniku, predloge pa ocenjuje strokovna komisija. Lani smo podelili šest priznanj. Največje priznanje je dobil mizar za izboljšavo pri montaži okovja na pisarniških omarah.

Več izboljšav je posledica prizadevanja mojstrov, ki pa svojih izboljšav ne prijavljajo, ker menijo, da to delajo v okviru redne službe. Menim, da je še vedno premalo spodbud za napredek proizvodnje.«

»Kako rešujete stanovanjske zadeve zaposlenih?«

»Imamo prek sto prošenj za posojila za stanovanje. Kdor pri banki namensko varčuje za stanovanjsko gradnjo, dobi vsako leto enako vsoto še od podjetja. Tako bomo te dni varčevalcem iz našega podjetja pripisali k njihovim vlogam še 27 milijonov S din.

Dajemo tudi kredite za stanovanjsko gradnjo tistim, ki ne varčujejo pri banki. Poleg tega bomo letos kupili pet do šest stanovanj.«

»Kako delite sredstva za rekreacijo?«

»Regres delimo po naslednjem ključu: čim dlje je kdo

v podjetju in čim manjši osebni dohodek prejema, toliko več dobi in obratno.

Nameravamo kupiti nov počitniški dom v Crikvenici. Dotiramo zdravstveni dopust za ljudi, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih. Poleg tega sindikat pošilja na oddih socialno šibke in starejše delavce.«

»Katere skrbi trenutno najbolj tarejo podjetje?«

»Podražitev prevoza, elektrike in surovin, cene izdelkov pa so zamrznjene. Zaradi tega zelo slabo kaže z možnostjo za dvig osebnih dohodkov. Saj vidite, vsak dan je vse dražje. Tudi s politiko izvoza se ne strinjamo. Ni dovolj spodbud za izvoz (razen na besedah).«

J. Vidic

Slavko Benda

Ločani dobro gospodarijo

Ob pregledu zaključnih računov za leto 1970 so v Skofji Loki ugotovili, da so vse gospodarske organizacije dobro poslovale. Dohodek se je povečal za 32 odstotkov, vrednost proizvodnje pa za 16 odstotkov. Za gospodarjenje je značilna tudi pospešena amortizacija, ki znaša za preteklo leto kar 4 in pol milijarde starih din in predstavljajo osnovni vir razširjene reprodukcije. Vseh 55 delovnih organizacij na območju loške občine je poslovno leto uspešno končalo, čeprav istovestno ugotavljamo, da je bilo v Sloveniji lani za dobrih 6 milijard starih din izgub.

Najboljše uspehe so dosegli v kmetijstvu in gradbeništvu, sledi industrija, gostinstvo in turizem.

Zakaj tako uspešno gospodarjenje? O tem je spregovoril načelnik oddelka za gospodarstvo pri občinski skupščini Skofja Loka Tine Kokelj.

»Naštel bi več vzrokov. Eden od njih je gotovo gospodarska konjunktura, v katero se je loško gospodarstvo uspešno vključilo. Poleg tega imamo zelo ugodno strukturo gospodarstva. V občini so podjetja lesne, kovinske, tekstilne industrije in družbene obrti, nad 20 odstotkov prebivalcev se ukvarja s kmetijstvom. Če gre eni panogi malo slabše, gre drugi boljše. Značilnost je tudi v tem, da so delovne organizacije večina majhne. Le dve imata več kot tisoč zaposlenih, 20 jih ima več kot sto delavcev, ostali kolektivi so manjši. Manjša podjetja so bolj elastična in se lažje prilagajajo gospodarskim spremembam.

Tudi skupščina in gospodarstvo sta zelo dobro povezana. Skupščina ima zato pregled nad celotnim gospodarstvom občine in lahko tistim, ki zaidejo v težave, takoj pomaga, bodi s sredstvi iz skladov skupnih rezerv, krediti ali kako drugače. Pomaga tistim, ki imajo možnost za razvoj, če pa teh ni, skuša skupno s prizadetimi kolektivom proizvodnjo čimprej preusmeriti. Delovne organizacije imajo večina zelo dobre vodilne kadre, ki znajo oceniti gospodarske tokove in voditi uspešno poslovno politiko.

Omenil bi tudi velike investicije v gospodarstvo v zadnjih letih. Več kot polovica delovnih organizacij je obnovila ali povečala gospodarske objekte. Vse to se je pokazalo kot dobra naložba, čeprav so bili osebni dohodki nižji kot v drugih gorenjskih občinah, večja je bila amortizacija in višja stopnja akumulacije.«

»V zadnjem času je slišati vedno več zahtev, da se investicije omejijo. Za loško gospodarstvo je značilno ravno nasprotno.«

»Moje mnenje je, da bomo stabilizacijo težko izpeljali, če bomo omejevali investicije in če nam bodo najboljši delavci odhajali v tujino. Se veda to velja le tedaj, če je investicija dobra in gospodar na in bo prispevala k večanju dohodka kolektiva. Ostre pa je treba nastopiti proti negospodarnim in nesmiselnim investicijam, ki ne bi nikdar vrnilo vložene denarja.«

L. B.

TOVARNA KLOBUKOV

Šešir

SKOFJA LOKA

sprejme takoj ali po dogovoru

KORESPONDENTA

za nemški jezik.

Ponudbe pošljite do 31. maja 1971.

Samostojnost republik na vseh področjih življenja

Ustavna dopolnila prinašajo pomembne novosti tudi glede osebnega dela z delovnimi sredstvi, ki so last občanov, z drugimi besedami glede privatnega dela, obrti. Resnici na ljubo moramo zapisati, da je bilo o tem v preteklosti precej nasprotujočih si mnenj, pogledov in prepričanj, pa tudi različnih praktičnih rešitev. Nekateri so bili trdno prepričani, da pomeni vsaka obrtna delavnica zametek kapitalizma, tujek v našem družbenem in gospodarskem sistemu ter usodno nevarnost za socializem. Bili so drugi, ki so se zavzemali za to, da se dà tudi privatnemu delu več zraka, da se sprostijo predpisi, ki so ga utesnjevali, da pa se hkrati bedi nad njim z davčno in inšpekcijsko službo.

Očitno je, da je bila naša ureditev bolj nagnjena k prepričanju prvih kot drugih. To nas je sčasoma pripeljalo tako daleč, da se skoraj nihče več ni hotel ukvarjati z zasebno obrtjo, ker ga k temu ni nič spodbujalo, ker bi od tega premalo imel. Skratka, splašalo se ni. Drugačen veter je zavel v praksi šele zadnja leta, ko je zaradi drugačne davčne politike postala tudi zasebna obrt spet zanimiva. Brez nje danes praktično katerakoli družba težko shaja, saj družbena obrtna podjetja niso kos vse večjemu delu.

VAZNO ZA KMETE IN OBRTRNIKE

Ustavno dopolnilo XXIII je napravilo tu precejšen, mirne duše lahko celo rečemo, bistven prelom. Poslej ni več zvezna ustava tista, ki bo določala, koliko delavcev bo lahko zaposloval privatni obrtnik, gostilničar ali kdorkoli že, ki bo delal sam ali skupaj z drugimi s svojimi osebnimi sredstvi. To bodo poslej urejale republike vsaka zase s svojimi ustavami in zakoni, tako pač kot se jim bo zdelo, da je prav in za tisto republiko najbolj primerno. To v resnici pomeni, da smo se znebili predsodkov, ki smo jih do zasebnega dela še imeli in da mu bodo po vsej verjetnosti republike odprle zdaj širša pota, mu omogočile bolj sproščen razvoj. Ustavno dopolnilo XXIII zagotavlja temu delu svobodo in ga izenačuje z drugim družbenim delom. Zasebno delo torej ne bo v naši družbi neka izjema, ampak delo, enakovredno vsakemu drugemu.

Ustavno dopolnilo hkrati zagotavlja delavcem, ki bodo zaposleni pri privatniku, v načelu enak položaj, enake pravice in dolžnosti, kot jih imajo delavci, zaposleni kjerkoli drugje v družbenem gospodarstvu. Da bi bil čimbolj zaščiten pred morebitnim izkoriščanjem in da bi imel zagotovljene vse pravice, ki mu grejo iz delovnega razmerja, sklepa z delodajalcem pogodbo o svojem delu na podlagi tako imenovanega sporazuma ali kolektivne pogodbe, ki jo skleneta sindikalna organizacija ter gospodarska zbornica oziroma združenje zasebnikov, ki se ukvarjajo s privatnim delom. Sindikat bo torej tisti, ki bo tudi v tem primeru zastopal delavca, ščitil njegove pravice in mu zagotavljal enakopraven položaj z vsemi drugimi delavci, zaposlenimi kjerkoli drugje.

Ustavna dopolnila omogočajo ljudem, ki se ukvarjajo s privatnim delom, da se združujejo »v zadrugah in podobnih organizacijah ter v njih skupno gospodarijo z dohodkom od skupnega dela.« Podrobna določila o tem bodo morali postaviti zakoni, ki jih bodo sprejemale republike same.

XXIII. ustavno dopolnilo prinaša še eno pomembno novost, ki bo zlasti zanimala kmete: v hribovskih in gorskih krajih je lahko površina obdelovalne zemlje na kmetiji, do katere imajo kmetje lastninsko pravico, večja od 10 hektarov (kot je bilo določeno z ustavo doslej). Kolikšna bo največja dovoljena površina, bodo verjetno določili zakoni vsake republike posebej.

ODPRTA VRATA VSEH REPUBLIK IN OBČIN

Ko so začele teči priprave na ustavno dopolnilo, se je začelo precej govoriti o neenotnem jugoslovanskem trgu. Določila o tem vsebuje XXIV. ustavno dopolnilo. Kljub temu, da je Jugoslavija sestavljena iz šestih republik in dveh avtonomnih pokrajin (Vojvodina in Kosovo v okviru republike Srbije), veljajo na celem njenem ozemlju enotna načela o gospodarski dejavnosti, o trgovini (prometu blaga), zaposlovanju itd. Sleherno podjetje iz katerekoli republike sme svobodno delovati kjerkoli v Jugoslaviji, prodajati svoje blago in usluge, sprejemati delo, odpirati svoje obrate, lokale, podružnice. Občine ali republike nimajo pravice delati izjeme med delovnimi organizacijami, dopuščati, da bi, recimo, neke lahko odpirale trgovine ali kaj podobnega samo delovne organizacije iz tiste občine ali republike, druge pa ne. Vsak občan se lahko zaposli kjerkoli, če je seveda delo na voljo, in ne sme biti izpostavljen razlikam, pa najsi prihaja od koderkoli iz Jugoslavije.

Za vso državo, določa XXIV. ustavno dopolnilo, veljajo enoten denar in ista načela kreditne politike. Prav tako velja za vso državo isti sistem gospodarskih odnosov s tujino. Z vsem tem je zagotovljeno, da bo jugoslovanski trg v resnici enoten, da bosta na ta način trgovina in gospodarska dejavnost sproščeni, da republike ali občine ne bodo zapirale vrat pred gospodarskimi organizacijami iz drugih republik in republik. To je navsezadnje v prid njim samim, saj se na ta način uveljavlja konkurenca med podjetji, pozivlja gospodarska dejavnost, se širi in bolj oskrbuje trg, omogoča izmenjave strokovnjakov in podobno. Nemogoče si je zamisliti, da bi se republike zaprle vase in s tem onemogočile konkurenco. To bi pomenilo pljuvanje v lastno skledo, siromašenje lastnega gospodarstva pravzaprav. Seveda so pri vsem tem republike popolnoma samostojne, kar zadeva njihovo gospodarstvo, načrtovanje in usmerjanje gospodarskega razvoja. Njihova vrata morajo ostati odprta za vse, ki se hočejo enakopravno in ob pogojih, ki veljajo za njihovo gospodarstvo, vključiti v njihovo gospodarsko življenje.

Z družbenim načrtom Jugoslavije se določa samo skupna gospodarska politika za vso državo. Razumljivo je namreč, da bo potrebno tudi v bodoče načrtovati neke okvire razvoja vsega jugoslovanskega gospodarstva, vendar ne na ta način, da bi z vrha navzdol, iz nekega državnega centra, togo naročali gospodarstvu kaj, kako in koliko bo delalo. Časi takšnega državnega plani-

ranja so že zdavnaj za nami in niso bili ravno uspešni. Kot so deloma že sedaj, bodo v prihodnje republike v celoti odgovarjale in skrbjele za svoj gospodarski in drugi razvoj. Družbeni načrt Jugoslavije bo na podlagi skupno ocenjenih možnosti in razvojnih pogojev gospodarskih organizacij, občin in republik samo določal gospodarsko politiko za vso državo.

BANKE, DAVKI IN SAMOSTOJNOST REPUBLIK

Ustavna dopolnila prinašajo novosti tudi v organizacijo Narodne banke Jugoslavije oziroma v delo in naloge, ki jih opravlja. Kot doslej bo tudi v prihodnje opravljal emisijsko funkcijo, kar bi preprosteje in nekoliko poenostavljeno pomenilo, da bo izdajala denar. Novost je predvsem v tem, da bodo poslej imele narodne banke tudi republike, ki naj ne bi bile samo nekakšne podružnice Narodne banke Jugoslavije, kot so zdaj, ampak naj bi v skladu z novim položajem ter pravicami republik sodelovale pri oblikovanju emisijske politike. Imele naj bi svojo besedo, ko bi šlo za odločitve o tiskanju denarja, njegovem razdeljevanju, o določanju načel za kreditno politiko in podobno. To seveda ne pomeni, da bo Narodna banka Jugoslavije z republičnimi narodnimi bankami odločala samostojno o vsem tem. Poglavitne odločitve bodo sprejemali ustrezni državni in družbenopolitični organi, ki bodo zahtevali osnove gospodarske politike, katere nadvse pomemben del sta prav emisijska in kreditna politika.

Davčna politika bo v bodoče izključno v rokah republike. Te bodo samostojno določale, kakšne prispevke in davke bodo plačevali posamezniki in delovne organizacije (organizacije združenega dela). Federacija bo določala samo višino prometnega davka na blago in storitve, to pa je potrebno zategadelj, da ne bi bilo republikam ali občinam omogočeno različno obdavčevati blago različnih proizvajalcev. Prometni davek bo potemtakem enoten za vso Jugoslavijo in na ta način ne bo mogel biti sredstvo, s katerim bi lahko tudi vplivali na konkurenco.

Tudi iz teh določil jasno odseva tisto, kar je bistveno za sedanje ustavne spremembe: samostojnost republik na vseh področjih gospodarskega, družbenega in zakonodajnega življenja. Republika mora skrbeti sama zase, zato mora v načelu tudi sama zagotavljati vire in sredstva za nemoteno delovanje vseh področij, ki so važna za nemoten razvoj življenja v družbi.

Ni še dolgo tega, ko je bil položaj precej drugačen: zveza je določala vrste davčin in prispevkov in pa njihovo višino. Sicer se je zadnja leta tudi tu marsikaj spremenilo in so republike imele čedalje bolj proste roke, vendar pomenijo ustavna dopolnila popoln prelom z dosedanjim ureditvijo. Seveda pa moramo poudariti, da zaradi tega najbrž davkov ne bo nič manj, kar bi utegnil kdo preprosto sklepati. Prispevki, ki jih plačujejo zaposleni, pa vse vrste davkov so vir sredstev za družbo, za državo, če hočete, s katerimi konec koncev skrbimo predvsem za to, da lahko zadovoljujemo nekatere skupne in tudi osebne potrebe (zdravstvena pomoč in varstvo, šolanje, komunalna ureditev, delovanje uprave itd. itd.).

I. RUDOLF

**10 Miha
Klinar**

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

**ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJEŠ OLJE, ROPARI
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE**

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Ta dejavnost Komunistične partije Jugoslavije za vso Jugoslavijo in Komunistične partije za Slovenijo še posebej je bila razumljiva, saj je Hitler s svojo peto kolono in kulturbundovci ogrožal tudi Jugoslavijo samo in Slovenijo še posebej. V Nemčiji so namreč že obstajali zemljevidi o strnjeni nemški naselitvi in „prastarih nemških pokrajinah“, med katerimi sta bili tudi Gorenjska in Štajerska. Ti zemljevidi niso bili nobena tajnost in je zanje vedela tudi jugoslovanska vlada, vendar ni vložila nobenih protestov pri vladi Hitlerjeve Nemčije. Nasprotno, dušila je celo splošni ljudski odpor proti hitlerjevskega potvarjanju zgodovinske resnice glede narodnosti na slovenskem ozemlju. To nam najbolj zgovorno dokazuje mariborski primer. Za 1. december 1938 so namreč v Mariboru hoteli manifestativno proslaviti dvajsetletnico obstoja jugoslovanske države. Pri tej veliki narodni demonstraciji naj bi sodelovale vse politične skupine iz Maribora in iz vseh severnih predelov Slovenije, kjer je bila Hitlerjeva peta kolona vedno glasnejša in zaradi politike režima JRZ tudi vse bolj pogumna in agresivna proti večinskemu slovenskemu narodu na Štajerskem. Zato so štajerski Slovenci hoteli takemu obnašanju mariborskih Nemcev in nemčurjev napraviti konec ter jim z manifestacijo ob dvajsetletnici Jugoslavije dopovedati, da je v Mariboru in na Štajerskem Jugoslavija in ne Hitlerjeva Nemčija. Zato so že konec poletja 1938 ustanovili pripravljalni odbor, v katerem so bili takratni mariborski župan dr. Juvan kot predsednik, F. Baš kot prvi tajnik, med člani odbora pa so bili F. Hrastelj, dr. F. Lipold, V. Grčar, B. Pogačnik ter pesnik Janko Glazer. Odmev teh priprav ni naletel na gluha ušesa pri mariborskih meščanih in drugih štajerskih Slovencih, saj so za mariborskem zgledu tudi po drugih krajih na Štajerskem ustanavljali pripravljalne odbore za prvodecembrsko proslavo, ki naj bi izzvenela kot slovenska obrambna manifestacija proti hitlerjevski nevarnosti, ki je ogrožala slovenske meje. Ob češko-slovaški krizi so pobudniki mariborske manifestacije hoteli za prvi december 1938 vključiti v mariborsko proslavo ne samo Maribor in Štajersko, marveč vso Slovenijo. Pripravljalni odbor je zato pooblastil dr. Juvana, naj bi za načrt pridobil tudi bana Dravske banovine dr. Marka Natlačena in ljubljanskega župana dr. Adlešiča. Natlača pa seveda brez vednosti in privolitve 'voditelja' dr. Antona Korošca nista hotela tvegati take vseslovenske narodne manifestacije, ki je bila, to je bilo lahko takrat slehernemu jasno, v popolnem nasprotju s politiko Stojadinović-Koroščevega režima, ki sta ga ban Natlačen in župan Adlešič brez ugovora podpirala. Zato se je dr. Juvan v začetku jeseni 1938 osebno odpeljal k dr. Korošču na Bled, rezultat njegove poti pa je bil, kakor se spominja dr. Franjo Baš, porazen. Mariborski župan dr. Juvan se je vrnil v Maribor s Koroščevo zahtevo, da prvodecembrske slovenske vsenarodne manifestacije v Mariboru ne bo in da o tem ne sme in ne more biti nobene debate več. Dr. Anton Korošec je prireditve prepovedal, ne da bi hotel svojo prepoved utemeljiti s kakršnimi koli razlogi ali vsaj pojasniti. O tem je Slovenski poročevalec v svoji oktobrski številki leta 1938 zapisal med drugim tudi naslednje:

»Ta prepoved (prvodecembrske manifestacije v Mariboru) je NASA NAJVEČJA SRAMOTA in sramotno dokazuje, da smo SAMO SE HLAPCI NEMCEV, tistih Nemcev, ki ne zamude nobene priložnosti, da bi nas sramotili in nam s svojo propagando trgali našo slovensko zemljo iz rok.

TA DAN (dan Koroščeve prepovedi) BO pač ZAPISAN V ZGODOVINI NARODA KOT EDEN NAJTEMNEJSIH. Morda se bodo ob tem vendarle že spametovali tudi tisti, ki že vedno smatrajo za (slovenskega) voditelja človeka, ki si je pustil potisniti v roko knuto naših smrtnih sovražnikov.»

Tako o tej prepovedi Slovenski poročevalec. Dr. Korošec in dr. Natlačen sta pred svojimi somišljeniki, ki se s to prepovedjo niso strinjali in ki še niso spregledali izdajalske politike teh dveh voditeljev, izdajalske politike do Slovencev in slovenstva namreč, to prepoved opravičevala. češ da bi bila manifestacija dovoljena, ko bi pripravljalni odbor ne vabil k sodelovanju tudi drugih političnih strank. Po Koroščevo in Natlačeno je bila samo Jugoslovanska radikalna zajednica predstavnica Slovencev, ne pa nacionalisti in marksisti. To je bilo seveda zgolj samo opravičilo, ker bi ne Natlačen ne Korošec nikoli ne dovolila v tem času take slovenske vsenarodne manifestacije v Mariboru, ker bi bila v nasprotju z zunanje-političnim odnosom vlade JRZ do Hitlerjeve Nemčije. To je bil pravi vzrok prepovedi, obenem pa tudi znak strahu in kapitalizma pred Hitlerjem, ki ga je jugoslovanska vlada pokazala tudi v času Münchenskega mešetarnjenja za usodo Češkoslovaške. To je bila politika izdajstva zavezništva do ČSR, pa tudi politika, s katero je Stojadinovićev režim ogrožal nacionalno neodvisnost Jugoslavije. Jugoslavija je s Stojadinovićevo preusmeritvijo zunanje politike na Italijo in Nemčijo praktično ostala brez nekdanjih zaveznikov, osamljena in tako izročena na milost in nemilost Stojadinovićeve novih 'protektorjev' in 'prijateljev' Mussolinija in Hitlerja, ki sta oba hlepela po jugoslovanskih ozemljih: Mussolini po Dalmaciji (Dalmatia italiana), to staro italijansko imperialistično geslo je ostalo tudi fašistično že od prihoda italijanskega fašizma na oblast oktobra 1922). Hitler pa po krajih, ki so jih najnovejši etnični nemški zemljevidi označevali »za nemške od nekdanj«. Na nevarno politiko Rima in Berlina je pokazal tudi proglas, ki ga je naslovil na jugoslovansko ljudstvo po Münchenskih dogodkih izdal Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije, v katerem je med drugim rečeno:

»... S svojo izdajalsko politiko do zaveznikov Jugoslavije je Stojadinovićeva vlada zagrešila hud zločin nad jugoslovanskimi narodi. Pomagala je nemškemu imperialističnim razbojnikom, da so si odprli pot na jugovzhod, in je narodom Jugoslavije pripravljala usodo Češkoslovaške. Stojadinovićeva politika nikakor ni odvrnila nevarnosti razcepljenja Jugoslavije, temveč je nasprotno to nevarnost razcepljenja Jugoslavije še povečala in približala. Narodi Jugoslavije bi morali postati drobiž za barantanje med Nemčijo in Italijo. Hitler in Mussolini že hujskata bolgarske, madžarske in albanske reakcionarne elemente proti Jugoslaviji, da bi tako postala lažji plen nemških in italijanskih fašistov...»

Glede na bližnjo nevarnost za Jugoslavijo je pglavitna naloga Komunistične partije Jugoslavije v tem času, da razgiba in organizira vse jugoslovanske narode v boj za obrambo nedeljivosti in neodvisnosti države proti nemškim in italijanskim fašističnim napadalcem in njihovim pomagačem.

Nujno potreben pogoj za uresničenje te naloge je: strnoglavljenje protiljudske Stojadinovićeve vlade in sestava vlade narodne obrambe, ki bo zmogla organizirati obrambo države in se fašističnim napadalcem neomahljivo upreti. Vlada narodne obrambe, ki bi se ravnala po tej nalogi, se mora nasloniti na delavski razred, na združenje vseh demokratičnih in zdravih nacionalnih sil v Jugoslaviji; biti mora odločena, da bo izboljšala gnotne in kulturne življenjske pogoje delovnega ljudstva v mestih in vaseh, da bo takoj vzpostavila demokratične svoboščine in bratske odnose med jugoslovanskimi narodi na podlagi njihove narodne enakopravnosti, da bo vsestransko utrdila prijateljske odnose z balkan-

skimi državami in podpirala prijateljske zveze Jugoslavije z vsemi deželami, ki so pripravljene bojevati se proti nemškemu in italijanskemu fašizmu, zlasti s Sovjetsko zvezo.»

Tako mišljenje, kakor ga je izražal ta letak, je bilo mišljenje večine jugoslovanskega ljudstva. Zato so bile manifestacije za pomoč češkemu ljudstvu obenem tudi manifestacije proti Stojadinovićeveemu protiljudskemu režimu v Jugoslaviji. Toda knez Pavel in Milan Stojadinović sta mislila, da je novi položaj, ki je nastal z zasedbo Avstrije in nato dobre pol leta kasneje še zasedba sudetskega ozemlja po nemških četah in ki je spremenil razmerje sil v srednji Evropi fašističnim silam v prid, utrdil tudi njune pozicije v Jugoslaviji. Stojadinović je že sanjal o fašističnem diktatorstvu po Mussolinijevem vzoru in videl sebe v vlogi fašističnega diktatorja v Jugoslaviji, o čemer pričajo dokumenti, ki jih bom še navedel. Zaradi svojih stikov z Italijo in Nemčijo se je počutil dovolj močnega, da je razpisal nove volitve.

Razpis volitev, kakršnega si je zamislil Stojadinović, je razburil jugoslovansko javnost. »Zeleni« diktator je namreč zahteval po zakonu, ki ga je sam skonstruiral, javno glasovanje, to se pravi: vsakdo, ki je prišel na volišče, je moral povedati, za katero listo in za koga glasuje, in nato je »volilna komisija ob njegovem imenu zapisala, ali je glasoval za Stojadinovićevo vlado ali za opozicijo. S takim volilnim postopkom je vlada predvsem hotela vplivati na državne službenice v državnih ustanovah in podjetjih ter na železničarje, da bi glasovali za vladno listo v strahu, da bi ne bili ob službo in zaposlitev. Stojadinovići pristaši so namreč grozili vsem, ki so bili zaposleni v državnih ustanovah in v podjetjih, da bodo ob kruh, če bi glasovali za opozicijo.

Tako je bilo tudi na Jesenicah. Občina, ki je bila z večino trinajstih glasov v rokah Stojadinovićeve pristašev je dala precej denarja za predvolilno agitacijo ne samo na jeseniškem področju, marveč tudi za Koroško Belo, ki je to leto imela komunističnega župana. Prišlo je tudi do pretepev. Kaplan G.-a je organiziral posebno skupino v podružnici vladinega sindikata in jo nahujskal, da je trgala in uničevala agitacijski material opozicije. Ko so to skupino zasačili jeseniški skojevci, je niso napadli, marveč so stvar prijavili okrajnemu sodišču v Kr. gori. G.-a skupina je bila obsojena na denarno kazno, sam organizator pa je ostal nekažnovan. Kaznovani delavci so že na razpravi v Kranjski gori spoznali, da so bili kaplanovo orodje. Mladi komunisti, ki so bili tokrat na sodišču priče in ne obtoženci, kakor navadno, so na povratku s sodišča načeli z »zelenimi obsojenci« pogovor in jih začeli prepričevati o njihovi zaslepljenosti. Rezultat tega je bil, da je »zelena« agitacijska skupina izstopila iz zelenega sindikata in začela simpatizirati s komunisti.

Kljub takemu načinu glasovanja in kljub potvorbam glasov je na Jesenicah zmagala opozicija, da Javornika in Koroške Bele niti ne omenjamo, kjer je opozicija zaznamovala že drugo prepričljivo zmago nad JRZ v tem letu (v nasprotju z drugimi občinami v Sloveniji, kjer je JRZ dobila večino, predvsem zaradi vpliva duhovščine na vernike. Poslanec v radovljiškem okraju je postal dr. Albin Šmajd, v kranjskem pa Brodar).

Tudi v drugih krajih po Jugoslaviji se je vladna stranka trudila na vse načine, da bi odnesla večino. Ni manjkalo niti pretepev, korupcije in plačevanja volivcev. V posameznih krajih Srbije so vladni kandidati ponujali kmetom po par opank, če bodo zanje glasovali. Da bi si to popolnoma zagotovili, je dobil volivec najprej samo eno opanko, preden je volil, drugo pa šele po volitvah, ko je bilo zaradi javnega glasovanja lahko popolnoma zanesljivo ugotovljeno, če je v resnici oddal glas za vladno listo. A tudi to ni bilo dovolj, da bi si Stojadinović zagotovil večino, temveč so po mnogih krajih falzificirali število glasov za Stojadinovića.

Razvijajmo živinorejo!

Pospešen razvoj gospodarstva nasploh postavlja določene zahteve tudi prehrabeni industriji in v naših hribovitih in goratih krajih še posebno živinoreji. Pri tem se nam ponuja ugotovitev, da je potrebna in nujna v razmerah današnjega in jutrišnjega dne rentabilnejša reja živine. Treba je računati, da se z razvojem industrije koncentrirana prebivalstvo v določenih področjih Gorenjske, ki potrebuje kvalitetno — uravnano hrano in poceni prehrabene artikle. Zato je nujno, da si zastavimo v načrtu razvijanje živinoreje v takšnih okoliščinah, ki bodo ustrezali specifičnim pokrajstvom. To pomeni strokovno poglobiti rejo in jo specializirati do stopnje ekonomičnosti in rentabilnosti. Vprašanje pospešene in specializirane reje živali je tudi v zvezi z ekonomičnostjo turizma, ki se mu Gorenjska posveča v veliki meri. Kajti nobena proizvodnja, nobeno podjetje, nobena dejavnost ne more biti donosna in gospodarno ustajljiva, če so viri njene proizvodnje dragi ali preobremenjeni z velikimi davki. Stabilnost turizma je v dobri meri odvisna od stalnih virov prehrabnih artiklov, ki so čim manj obremenjeni z naržami, transportnimi stroški ipd. Živinoreja pa je prav tako lahko donosna in proizvodno ustajljiva predvsem le tedaj, če je čim manj odvisna od zunanjih vplivov, tj. da ima dovolj močno lastno krmno zaloge. Seveda, če so krmne mešanice pripravljene iz dragih osnovnih krmil, ki jih je treba pripeljati od daleč, ne more biti drugače, kot da so visoki proizvodni stroški. Gorenjska bi si v okviru teh vprašanj do določene mere lahko pomagala z močnejšo orientacijo govedoreje na pašno-košni sistem. Travnate površine in pašnike bi kazalo bolje in smotrneje izkoriščati, seveda pa je pri tem potrebna daljnosežnejša opredelitev. Strokovne službe, ki se ukvarjajo s temi vprašanji, bodo morale še vztrajneje konkretno reševati usmerjane posameznih posestev, in še predvsem gorskih kmetij, v specializirano gospodarjenje.

dr. S. Bavdek

Kmečka sekcija v Kranju ustanovljena

S tem se je uresničila zamisel, ki je bila podana na zadnji seji medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko, podprli pa so jo tudi republiški organi ZK in SZDL.

Pomen kmečke sekcije pri občinski konferenci SZDL v Kranju je na ustanovnem sestanku, ki je bil v petek, 7. maja, razložil predsednik občinske konference SZDL Kranj Tone Volčič. Dejal je, da je to najprimernejša oblika političnega organiziranja kmetov, ki so sicer povezani v zadrugah in kombinatu, vendar ta oblika ne ustreza več. Kmetje so zastopani tudi v skupščinskih organih, vendar so povsod v manjšini. Čeprav je kmečkega prebivalstva v kranjski občini le slabih 10 odstotkov, pa je res, da se s kmetijstvom ukvarja tudi ljudje, ki so zaposleni v industriji, in jim ni vseeno, kakšen je položaj in razvoj kmetijstva. Kmečki proizvajalci pa ne želijo samo tega, temveč hočejo sodelovati tudi pri razreševanju drugih družbenih in političnih vprašanj. Prav tako se vse bolj krepi kmetijska predelovalna proizvodnja in trgovina. Možnosti za soodločanje kmetov v teh organizacijah so majhne, čeprav le-te razpolagajo z njihovimi proizvodi. Zato kmetje zahtevajo, da tudi oni odločajo in sodelujejo tako kakor sodeluje delavec v tovarni pri proizvodnji in kar je za vsakega samoupravljavca izredno pomembno, pri delitvi ustvarjenega dohodka. Le-ta se sedaj pogosto deli brez kmetov. Z ustreznim političnim organiziranjem kmetov bodo ti cilji lažje dosegljivi. Kmetje so sicer začeli že sami ustanavljati svoje organizacije (živinorejska društva), ki pa ne dajejo zamisljenih rezultatov.

Ustanovitev kmečke sekcije v Kranju je torej na mestu. Medsebojno bo povezovala

zasebne kmetijske proizvajalce, soočala njihove interese z interesi družbe ter vplivala na politiko kmetijskih organizacij in občine. Sekcija bo torej politično, samoupravno in proizvodno povezovala kmete. S tem se bodo nekatera kmetijska vprašanja reševala hitreje kot doslej.

Sekcija ima takoj ob ustanovitvi dovolj dela, za kar ima že določene osnove, ki so jih sprejeli naši najvišji državni in partijski organi, o

njih pa so govorili tudi na ostalih organizacijah. Najvažnejša naloga sekcije pa bo sodelovanje pri sestavljanju srednjeročnega razvoja kranjske občine. Ponavadi je bilo namreč o kmetijstvu premalo rečenega in uresničenega.

Na petkovem sestanku so bili tudi kmetje tega mnenja. Izbrali so 14-članski sekretariat sekcije. Za predsednika so izbrali Franca Kuralta iz Zabnice, za podpredsednika pa Franca Rozmana iz Podre-

če. Dogovorili so se, da bodo člani sekcije sodelovali na gorenjskem posvetu o uresničevanju sklepov seje CK ZKS, pripravili pa bodo tudi razgovor z najvidnejšimi predstavniki občine, družbenopolitičnega življenja ter kmetijskih organizacij. Vsekakor pa bo kranjska kmečka sekcija pri občinski konferenci SZDL vplivala na ustanavljanje takšnih sekcij pri ostalih gorenjskih organizacijah SZDL.

J. Košnjek

Gozdna pota povezujejo višinske kmetije z dolino

Pred dobrimi osmimi leti so Gozdna gospodarstva začela upravljati gozdove v zasebni lasti. Kranjsko Gozdno gospodarstvo je izdelalo program izgradnje gozdnih komunikacij, ki so nujne za normalno izkoriščanje gozdov, po drugi strani pa povezujejo visoke, težko dostopne kmetije z dolino. Začeli so v Kokri in na Jezerskem. Gozdovi so visoko, prav tako pa kmetije. Nekatere so višje od 1000 metrov in bi bile brez ustreznih cest obsojene na propad. GG je ubralo srednjo pot. S cestami in potmi, ki so primerne za traktorsko vleko in so grajene tako, da se lahko preurede v ceste, so odprli družbene in zasebne gozdove, ki so v večini medsebojno pomešani. Denar za obširna in draga dela so nabrali v družbenem in zasebnem sektorju, saj niso dobili niti dinarja kredita.

Začeli so na Jezerskem. Že 1963. leta so na Zg. Jezerskem Rezmanovo in Mošnkovo kmetijo povezali z dolino. Leto kasneje pa še Suhadolnika. Ta kmetija leži prek 1000 metrov visoko in predstavlja začetek vzpona na

Cojzovo kočo. Sledile so gozdne ceste k Celarju in Slaparju v Kokri, lani pa še k Robleku in Pstotneku. Zadnje bodo letos še gramozirali. Vsaka od omenjenih cest je dolga več kilometrov. Pri teh napornih gradnjah so pomagali kmetje, in sicer z delom, sredstvi, odstopili pa so tudi zemljišče. Izven te povezave sta v Kokri še dve kmetiji, in sicer Kremsarjeva in Zmitkova. Gozdno gospodarstvo namerava to urediti letos.

Gozdna pota pa so gradili tudi v gozdnih družbenega sektorja. Samo v dolini Kokre so zgradili 21 kilometrov cest. Letos bodo gradili cesto na Mlinarjevo sedlo prek 1200 metrov visoko, ki ima turistični pomen, saj je od tod lep razgled po dolini Kokre in Jezerskih hribov, lotili pa se bodo tudi gozdne ceste v Korito.

Vzporedno s tem pa so se gradile ceste v grigrskem področju, to je pod Kravcem in Storžičem. Naštetimo najvažnejše. Apno—Stiška vas, Senturska gora—Sidraž, Zalag pri Goričah—Svarje, Nemilje—Pruh, Bašelj—Gradišče, Povelje—Straža, cesta v

Potočah, Cesta k Suhadolniku itd. Po večini teh je mogoč promet s kamioni, ostale pa so tako imenovane »vlakce«, kar pomeni, da je mogoča le traktorska vleka, lahko pa se spremene v običajne gozdne ceste. Večina teh ima tudi turistični pomen, čeprav ne »odpira« kmetij, temveč služi le izkoriščanju gozda. Na pomoč je priskočil tudi svet zasebnih lastnikov gozdov obrata Predvor, ki je izločil del sredstev v te namene, saj je vzdrževanje že obstoječih cest izredno drago, kar kmetje sami stalno zahtevajo in je potrebno za redno in normalno izkoriščanje gozda. Tako bodo letos urejevali cesto Ambrož—Jezercica, cesto v Mače, cesto Povelje—Podstraža, Goriče—Svarje in cesto v Zabukovje. Kot že rečeno bodo tudi letos pomagali kmetije sami. Njihov svet je sklenil, da bodo za vzdrževanje gozdnih cest dali od kubika lesa 14 dinarjev. Redno vzdrževanje pa bo letos pobralo 10 milijonov dinarjev in je marsikdaj dražje od itovogradeni. Tako bo letos Gozdno gospodarstvo Kranj za cestne novogradnje in vzdrževanje porabilo 2 milijona 781 tisoč dinarjev, in to za zasebni in družbeni sektor.

Pri GG so povedali, da so doslej reševali le najbolj pereče probleme in da bi morali vsaj še štiri leta trošiti toliko kot letos, če bi hoteli zgraditi vsaj osnovno omrežje. Danes je v naših gozdnih poprečno še vedno 700 do 800 metrov vleke, moralo bi jo pa biti največ 400 metrov. V nekaterih državah je že tako, da so gozdna podjetja zaradi investicij v ceste oproščena nekaterih prometnih dajatev, ki jih nadomestijo z boni za gorivo in olje. Vedeti moramo, da gozdna podjetja razen cestnih podjetij največ investirajo v ceste, ki jih ne uporabljajo samo gozdarji, ampak tudi drugi uporabniki.

J. Košnjek

Kljub dolgovom nove obveznosti

Podpredsednik republiškega izvršnega sveta Vinko Hafner je sklical v sredo, 5. maja, republiško posvetovanje o zdravstvenem in pokojninskem zavarovanju kmetov, ki so se ga udeležili predstavniki komunalnih skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov in direktorji Komunalnih zavodov za socialno zavarovanje. Ker so težave na tem področju že stare, sredino posvetovanje ni bila nikakršna prelomnica, temveč ocena položaja, na osnovi katerega bodo izdelali predloge za ukrepe, ki bodo v prihod-

nosti rešili nekatera odprta vprašanja.

Pri urejanju kmečkega zdravstvenega zavarovanja so se pojavila nekatera nasprotja med akti komunalnih skupnosti ter republiške zakonodaje. Do urejanja teh vprašanj bo prišlo po sprejetju ustavnih sprememb, katerim bo morala biti prilagojena kmečka zdravstvena zakonodaja. Znano je tudi, da imajo skladi zdravstvenega zavarovanja kmetov izgubo. Vendar je sedaj pozitivno to, da kmetije plačujejo prispevke bolj red-

no, negativen položaj skladov pa rešuje tudi večji republiški prispevek za zavarovanje socialno ogroženih kmetov.

Pred tem skladom pa so že nove obveznosti, in sicer pokojninsko zavarovanje kmetov. Posebna komisija je pripravila teze, ki jih bo obravnaval izvršni svet, nato pa skupščina, ki bo odločila, all naj se o njih začne javna razprava ali pa bo z njo treba še počakati toliko časa, da bo položaj zrelejši. To vprašanje je izredno zanimivo za ostarele in socialno ogrožene kmete.

—JK

Pravijo mu kar Jelenov Francelj

Franc Rebolj ali Jelenov Francelj je bil od 1939. leta do 1969. leta edinstven obrtnik in na Gorenjskem. Njegova delavnica je bil Jelenov hlev v Kranju, v njem pa je Francelj »pokličen« shranjeval in skladiščil kolesa, motorje, konje, orodje, material, vozove in kaj še vse. Bil je obrtnik in na Gorenjskem mu ni bilo para. Ker je delal v hlevu hotela Jelen, ga ni skoraj nihče poklical po priimku in imenu, temveč so ga začeli imenovati Jelenov Francelj, čeprav ni pri Jelenu doma, temveč na Trsteniku. Pod tem imenom je še danes znan po Gorenjskem in še dlje. Redki ga pokličejo drugače.

Sedeli smo za mizo v točilnici hotela Jelen; Jelenov Francelj z značilnim klobu-

Franc Rebolj

kom na glavi, Perdanov Francelj s fotoaparatom pred seboj, avtor pa s svinčnikom in beležko. Precej besed smo potrebovali, da je Francelj pristal na pogovor. Ko pa mu je steklo, je šlo kot po maslu.

»Ker ni bilo drugega posla, sem se 1925. leta zaposlil na Stari pošti. Bil sem nekakšen kočijaž taksist, saj sem prevažal vse od prtijage do ljudi. Pogosto, posebno poleti sem vozil na Jezersko, kamor so hodili gostje na kosila. Na Stari pošti sem bil pet let. Nato sem presedlal k sedanjemu Jelenu. Bil je Zabretova last, upravnik pa je bil Blagne. »Spilal« sem kočijaža in prevažal ljudi, v hlevu pa sem shranjeval kolesa, konje, pakete, skrbel za red na dvorišču in če je bilo treba, pomagal pri šanku. Preživel sem precej gospodarjev. Blag-netu je sledil Čeh Rudi Vant,

njemu Klasek, temu pa Ciril Mohar. Moje delo se ni spremenilo, le da kočijaž nisem bil več, ker so se že pojavili avtomobili.

Prišlo je 1939. leto. Odločil sem se, da bom prevzel obrt, in sicer sem začel v hlevu shranjevali kolesa, vozove, material, konje in vsemogočo kramo. Konje, posebno pa tiste od jezerskih furmanov, sem tudi krmil. Skladišče sem imel v Jelenovem hlevu, kamor sem strpal tudi 70 konj, na dvorišče pa precej vozov. Obrtnik sem bil do 1969. leta. Delo se je v tridesetih letih spremenilo. Konje sem čuval do 1963. leta, prav tako vozove. Tudi koles in motorjev je bilo vedno manj. Na koncu sem shranjeval le še material.«

V svojem poklicu je Francelj marsikaj doživel. Poglejmo najzanimivejše.

»Včasih sem koga čakal dolgo v noč, da je vzel blago v skladišču. Ljudje so se radi dlje zadržali v gostilni. Tudi sredi noči so me lahko zbudili, saj sem stanoval nad hlevom. Posebno takrat, kadar je pripeljal vlak s Hrvaškega konje za naše trgovce. Moral sem dobiti ljudi, da smo konje prignali k Jelenu, kjer sem jih spravil v hlev. Tudi 70 jih je bilo. Marsikateri me je pošteno brcnil. Ljudje so me imeli za starega Kranjčana. Pogosto so me spraševali, kje je ta in ta trgovina, kje stanuje ta in ta. No, tudi kaj neprijetnega je bilo. Enkrat so mi vdrli v skladišče in na srečo vzeli le kos usnja, ko sem pa še kočijažil, so me parkrat tudi napadli. Vse se je vedno srečno izteklo...«

Francelj pa ne bi bil Jelenov Francelj, če še danes ne bi bil vsak dan pri Jelenu. Kljub šestim križem še vedno honorarno hrani ljudem v hlevu to in ono, očisti dvorišče, pozimi pa zakuri, da imajo Jelenovi gostje toplo. Najraje sedi pred skladiščem v Jelenovem hlevu, kramlja z ljudmi in poprime za vsako delo, ki mu pride pod roke. Brez tega ne bi bil Jelenov Francelj in tak bo ostal...

J. Košnjek

Mož s Podgrive

Davča je vas nad Selško dolino. Če pa vemo, da je od prve do zadnje hiše kar dobre tri ure hoda, bi si jo kot vas težko zamislili. To je 70 ali nekaj več samotnih kmetij, šola, trgovina, cerkev. Samotne hribovske kmetije, daleč druga od druge pa imajo skupne želje. Želijo si stika z dolino, želijo si tisto, kar v dolini in mestu že imajo; cesto, elektriko, radio, časopise pa tudi televizijo, avtomobile in sodobno opremljene kuhinje in kopalnice. Marsikaj so že uresničili. Za uresničevanje želja in ciljev prebivalcev te hribovske vasi ima gotovo veliko zaslug dolgoletni predsednik KS Davča Ivan Prezeli-Podgrivar. Tam visoko v Davči se je rodil 1886. leta. Kljub visoki starosti je še neverjetno čil in razgledan, pa spet umirjen zaradi bogatih izkušenj in trimasto odločen, če gre za dobro Davče in njenih prebivalcev. Ne je o preteklosti, tudi o novejših dogodkih ve veliko povedati. Šest let dela v rudnikih Amerike, leto dni bojev v Rusiji in ostala tri leta prve svetovne vojne na bregovih Piave v Italiji, štiri leta terenskega in obveščevalnega dela v drugi svetovni vojni, prek 40 let aktivnega dela v različnih občinskih organih in organizacijah in ne nazadnje gospodarjenje na 55 ha veliki kmetiji. Trdo delo od jutra do mraka je izklesalo duh Podgrivarjevemu atu.

Pred nekaj dnevi je Podgrivarjev ata prejel občinsko priznanje OF, ki mu ga je podelila OK SZDL Škofja Loka za dolgoletno in uspešno urejanje problemov rodne vasi. Ob 85. rojstnem dnevu, ki ga je praznoval pred kratkim, mu je čestital in mu izročil skromno darilo tudi predsednik skupščine občine Zdravko Krivina. Ob tej priložnosti je ta večni mladenič s Podgrive v Davči obudil nekaj spominov na svoje delo in delo sovaščanov v zadnjih 25 letih.

»Med vojno so nam Nemci porušili šolo, zato smo leta 1947 začeli graditi novo. Dokončali smo jo pred desetimi leti. Hoteli smo poslušati radio in ob zimskih večerih, ko zapade veliko snega in veter tuli okrog voglov, brati časopise in začeli smo urejati elektriko. Leta 1960 je električna luč zasvetila v vseh hišah. Težak posej je bil to, saj je električno omrežje v vasi dolgo kar 27 km!«

Da ne bi bile poti proti dolini samo steze in ozka kolo-vozna pot, so istočasno, ko so se odločili za električno luč, začeli graditi tudi cesto. 1961. leta je bila speljana do Jemca, čez tri leta pa so jo potegnili naprej do Podgrivarja. 13 km je dolga. Čeprav se še niso Davčani dobro opomogli od prispevkov, dela in truda za cesto, se niso ustrašili novega samoprispevka v denarju, delu in materialu. Začeli so graditi novo trgovino. Že tedaj pa so zasilno prodajalno uredili kar na Jemcovem podu.

Podgrivarjev ata pravi: »Trgovino smo nujno potrebovali. Vse dobimo v njej. Se s Primorskega, z Novakov, hodijo k nam kupovat. Prej smo morali po vsako malenkost v Zalj log ali Železnike. Če je šla gospodinja v trgovino in je malo več prinesla, je bila kar dva dni »matrana!«

»In kaj sedaj najbolj potrebujete v Davči?« smo še radovedni.

Podgrivarjevemu atu so skoraj jezno zasvetijo oči in odločno pravi:

»Avtobus, ki bi vozil delavce v službo, saj od vsake hiše že hodí kdo delat, in otroke v šolo. Posebno za šolarje je težko. Če hočejo dokončati osnovno šolo, morajo že desetletni od doma in stanovati v Železnikih. Ker smo lani kupili plug, je cesta prevozna tudi pozimi!«

Podgrivarju iz Davče se je mudilo na sprejem, ki ga je za nagradenje OF pripravila OK SZDL. Toda tudi v tem kratkem času smo spoznali človeka, ki je trdo delal vse življenje, ne samo zase in za svojo družino, temveč za vse prebivalce Davče. Spoznali smo človeka, ki je znal samotne hribovske kmete združiti v pravo, živo krajevno skupnost, ki se zaveda, da mora probleme, ki jo tišijo, reševati predvsem sama.

L. Bogataj

Nova proga

Prometno, gostinsko in turistično podjetje Ljubljana Transport, poslovna enota Jesenice, je s ponedeljkom, 10. maja, uvedlo novo progo mestnega prometa na Jeseni-

cah. Proga bo potekala od Tomšičeve ceste po ulici Maršala Tita do železniške postaje in po cestnem podvozu po Cesti Heroja Verdnika do Ceste 1. maja. D. S.

ŽIVILA KRANJ

ZA VAS ZA VSAKOGAR

ODLIČNA KAVA

ŽIVILA KRANJ

ZATO NE POZABITE

V NAŠIH TRGOVINAH

NAJBOLJŠO KAVO DOBITE

ŽIVILA KRANJ

Predstavili se bomo s prizori iz antike in renesanse

Začetki dela kulturno-umetniškega društva gimnazije v Škofji Loki segajo v leto 1953. Tedaj so na šoli osnovali dramatski krožek, ki je danes prerastel v kulturno umetniško društvo. Ima več sekcij, med njimi sta najbolj aktivna in množična pevski zbor in dramsko-recitacijska sekcija. Ze vsa leta vodi mlade dramatike in igralce profesorica in režiserka Vida Zupanova. O delu dramske sekcije v tem šolskem letu je pripovedovala:

»Prvič smo se letošnje šolsko leto predstavili ob dnevu republike 29. novembra. Dijaki 4. b razreda so v sodelovanju s paralelko pripravili v lastni režiji zamisli in igralski izvedbi čudovito dramatisirano proslavo. Za Prešernov dan smo naštudiralj odloimek iz Machove pesnitve Maj. Proslavo smo ponovili ob dnevu prosvetnih delavcev v Železnikih. Za dan žena je bila v loškem gledališču predstava za žene.

Pred nekaj dnevi pa smo se člani kulturno-umetniškega društva predstavili delavcem Nika, Tehtnice, Iskre in Alplesu. Pevski zbor je pripravil koncert. Sodelovali so tudi recitatorji. 15. maja bomo večer ponovili za kolektiv Predilnice.

Škofjeločanom pa bomo 22. maja predstavili celoletno delo v krožku. Pripravljamo prizore iz antike in renesanse, in sicer: odlomek iz Evripidove Medeje, odlomek iz komedije Lopea de Vege Domiselnio dekle in odlomek iz Shakespeareovega dela Sen kresne noči, ko rokodelci pred kraljem Tezejem igrajo žalostno burko. S tem se bo delo v društvu za letos sklenilo. Seveda so recitatorji in pevci sodelovali in bodo sodelovali na vseh večjih prslavah in prireditvah v občini.

Med dijaki prvega rãzreda sta izredno navdušena za igranje tudi Lunder Tomaž in Bogataj Srečo. Tomaž igra rokodelca Tizbo v odlomku iz dela Sen kresne noči. Na vprašanje, kako

najde čas za šolo in delo v društvu je odgovoril:

»Ne ukvarjam se samo z igranjem, temveč sem tudi navdušen športnik. Pozimi zelo rad smučam, poleti pa veslam. Zato sem včasih kar malo na tesnem s časom,

vendar gre. Učim se sproti, zato mi učenje ne dela večjih težav. Veliko pa imamo v zadnjem času vaj. Skoraj vsak dan. Poleg Tizbe igram namreč tudi vlogo vzgojitelja v Mediji.

Tomažev sošolec Srečo pa je povedal: »V delo društva

sem se vključil takoj, ko sem prišel v gimnazijo. Ze v osnovni šoli sem rad deklamiral. Sedaj pa pripravljam vlogo kralja Tezeja v Senu kresne noči. Upam, da nas bo občinstvo dobro sprejelo.

L. Bogataj

Pred nedavnim se je končal na Jesenicah IV. medklubski festival amaterskega filma, ki ga je tudi letos organizirala filmsko skupina Odeon z Jesenic. Mladim jeseniškim kinoamaterjem je vsakoletna prireditev organizacijsko dobro uspela, čeprav so pripravljali festival amaterskega filma ob minimalnih denarnih sredstvih. Zelo dobra udeležba kinoklubov iz vse države in dveh klubov iz zamejstva ter kvaliteta predvajanih filmov zagotavlja, da jeseniški organizatorji zaslužijo za svoje prizadevanje in delo vso pohvalo.

letošnjega festivala iz Pančeva upravičeno imenovani kot najboljši, saj me je najbolj navdušil prav igrani film teh ustvarjalcev. Zelo pa mi je bil všeč tudi igrani film iz Beograda z naslovom Pes.

SILVO VALENTAR, 35 let, strugar v železarni Jesenice:

»Kot predsednik filmske skupine Odeon, ki vsako leto organizira filmski festival, moram povedati, da imamo pri pripravah vedno precej težav z denarjem. Mislim, da bi za tako prireditev, na kateri sodelujejo mladi iz vseh krajev naše države in ki zdaj dobiva s sodelovanjem avstrijskih in italijanskih klubov naziv mednarodna, morali imeti več razumevanja. Vsako leto moramo oddati več prošnji na delovne organizacije in podjetja, da dobimo vsaj nekaj denarja za organizacijo festivala.

Prav tako pa nismo zadovoljni z obiskom, saj Jeseničani skorajda ne vedo, da je na Jesenicah festival, čeprav dobro poskrbimo za reklamna obvestila. Zato se trudimo, da bi skupaj z mladinskimi organizacijami v občini poiskali tisti način, ki bi mladino privabil in navdušil za obisk te zanimive prireditve. Festival amaterskega filma bi lahko tako postal koristna oblika izobraževanja mladega človeka.

JANEZ HROVAT, 26 let, električar v ZIC na Jesenicah:

»S filmom se ukvarjam že 12 let kot član filmske skupine Odeon. Posnel sem že nekaj filmov, od katerih je največji uspeh doživel film Ognjena kača, s katerim sem v mestu Hany v Belgiji na mednarodnem festivalu prejel posebno pohvalo.

Na letošnjem festivalu amaterskega filma na Jesenicah sem sodeloval kot tehnični sekretar in kot kinoamater. Za film 400 železarjev na Triglavu sem prejel posebno nagrado Planinske zveze Slovenije kot najboljši film s planinsko tematiko. Mislim, da je nedavni festival do bro uspel, kvaliteta filmov je bila dobra in razveseljivo je, da se je letos udeležilo festivala nekaj novih kinoklubov iz vse Jugoslavije.

Zanimivo je, da je prejel največ nagrad prav kinoklub iz Pančeva, ki se je prvič udeležil medklubskega festivala. Tudi filmi ostalih debitantov niso po kvaliteti prav nič zaostajali za ostalimi.

Upam in želim, da bo tudi prihodnji festival amaterskega filma vsaj toliko uspel kot je sedanjni.

D. Sedel

Razpis

III. festivala narodno zabavne glasbe Slovenije, ki bo 27., 28. in 29. avgusta 1971 v Ptuj

Radio Ptuj razpisuje pod pokroviteljstvom Kreditne banke Ptuj III. festival narodno zabavne glasbe Slovenije. Zanj veljajo naslednji pogoji:

1. Na festivalu lahko sodelujejo narodno zabavni ansambli iz Slovenije in slovenski ansambli iz zamejstva.
2. Vsak ansambel bo lahko nastopil na festivalu z dvema skladbama, od katerih mora biti vsaj ena vokalna.
3. Skladbe, ki jih bodo izvajali ansambli, morajo biti izvirne in prvič javno predvajane na III. festivalu. Besedila so zaželeni tudi v narečjih.
4. Ansambli, ki niso sodelovali na prejšnjih festivalih in jih ne poznamo iz radijskih in televizijskih oddaj, ali gramofonskih plošč, bodo morali opraviti avdicijo.
5. Skladbe in njihova izvajanja bo ocenjevala strokovna komisija, ki jo bodo sestavljali predstavniki Radio televizije Ljubljana, Helidona in Radia Ptuj.
6. Najboljše skladbe bo posnela Založba Obzorja Maribor — tovarna gramofonskih plošč Helidon na posebno LP festivalsko ploščo. Prav tako pa bo RTV Ljubljana posnela najuspelejše skladbe na kasete.
7. Na festivalu bodo podeljene naslednje nagrade:
 - a) 2500 din za najboljšo melodijo, ki jo bo izbralo občinstvo,
 - b) 2500 din za najboljšo instrumentalno izvedbo (kvintet),
 - c) 1000 din za najboljšo instrumentalno izvedbo (trio)
 - d) 1500 din avtorju za najboljšo melodijo
 - e) 1000 din za najboljšo besedilo in
 - f) 1000 din za najboljšo besedilo v narečju.
 - g) Na festivalu bodo podeljene tudi posebne nagrade za ansamble iz zamejstva.
8. Ansambli morajo poslati prijavo za sodelovanje na III. festivalu do 15. maja 1971, notni material z besedili pa do 1. junija 1971.

MARJAN OGRIN, 18 let, dljak tehnične šole na Jesenicah:

»Na letošnjem festivalu amaterskega filma sem sodeloval kot operater, obenem pa sem predstavil na festivalu tudi svoj prvi film Srečna mladost. Upam, da bom sodeloval tudi na prihodnjem festivalu amaterskega filma, saj sem že štiri leta član filmske skupine Odeon na Jesenicah.

Kvaliteta predvajanih filmov ni zaostajala za kvaliteto lanskih filmov našega festivala. Žal se festivala niso mogli udeležiti ljubljanski kino amaterji, ki so najštevilnejši in najboljši pri nas. Menim, da so bili udeleženci

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

206

Receptor molči z napol odprtimi usti in gleda nekam v prazno.

»Bogve?« se mu naposled zganejo ustnice.

»Kaj pravite?«

»Nič, nič... Samo razmišljam, če...«

»Kaj, če?«

»Nič, nič... Samo utrujen sem... Morda je gospa že vstala ali pa še spi. Ja, ja, vse je mogoče,« govori zmedeno.

»Kaj naj bi bilo mogoče?« se loteva tudi Lehmann nekakšna hladna tesnoba, znak neke nedoločene temne slutnje, ki jo poraja strah, da se bo zgodilo že čez hip nekaj strašnega, nepričakovane, zlovesčega.

»Morda je gospa že šla,« bolj vprašalno kakor trdilno pravi receptor. Morda je dremal dalj kakor nekaj trenutkov? Kako naj bi vedel... Vendar tega ne pove. »Pred uro so me klicali k šedfu,« se zlaže. »Samo pet minut sem bil tam. In morda je prav takrat zapustila hotel.«

Lehmannu se temni pred očmi.

»Ne, ne,« odgovarja receptor sam sebi. »Če bi šla, bi mi liftboy izročil ključ. Vprašati ga moram. Hej, boy,« zakliče.

»Zelite, gospod Hirse?« se oglasi zeleno livrirani deček.

»Je gospa s št. 78 še gor?«

»Mislim da,« pravi deček.

»Daj, poglej v njeno sobo, če...«

»Mislite, da bomo imeli v tisti sobi sleherni dan mrliča,« vpraša boy z deško prostodušnostjo.

»Mrliča?« se v dečka zagleda Lehmann.

»Kaj blebčeš, boy?« ga receptor osorno pogleda.

»Sicer pa lahko stopim pogledat?«

»Ja, pojdi,« je receptor nagel, obenem pa potegne iz žepa Lehmannovo pismo. »In tole sporočilo izroči gospel,« ukazuje, nato pa se obrne k Lehmannu. »Tako jo bu, gospod svetnik, ali pa vas bo povabila gor.«

Toda Lehmann se za receptorja ne zmeni, marveč naglo stopi za dečkom v dvigalo.

»Greste z menoj, gospod?« ga vprašuje deček.

»S tabo, boy,« prikimata Lehmann.

Ste z gospo v sorodu?«

»Ne,« odkima Lehmann.

»Ste od policije?«

To vprašanje se zdi Lehmannu čudno.

»Zakaj od policije?«

»Mislim sem,« pravi deček in pove, da so v tisti sobi, kjer je zdaj gospa, včeraj približno ob istem času našli ono, ki se je zastrupila s ciankalijem in o kateri danes poročajo vsi berlinski jutranjki. »Veste tudi ta gospa je bila videti tako nesrečno zamišljena. Kakor ona druga mi ni rekla niti hvala, ko sem ji pokazal sobo. Tudi gospod Hirse je davi rekel, da se boji, da je ta ena od tistih.«

»Kaj govoriš? Ne razumem?«

»No, saj ste slišali. Kolporterji so že navsezgodaj kričali.«

»Ne, ne... Stefi ne bi nikoli...« zadržti Lehmann in umolkne sredi stavka.

Boy pogleda predse. Čuti, da ga je polomil. Toda zdaj je že prepozno. Najbrž je tale moški mož tiste žalostne gospe. Prepirala sta se. Morda ji je bil nezvest ali pa ona njemu, pa mu je pobegnila. Potem se je zbal, da bi si kaj ne naredila, vso noč letal od hotela do hotela, bil morda že na policiji in šele davi, ko so na policiji že vedeli za vse goste, ki so sinoči prišli v Berlin, zvedel, da je tu. Takim zgodbam ali vsaj zaključku takih zgodb je bil boy že večkrat priča. Končavale so se s solzami olajšanja in z objemi in poljubi. Enkrat, ja to je bilo lani, ko se je zatekla v hotel žena nekega kabaretskega pevca, pa je pevec prišel prepozno in je prav v tej samomirski ali 'ubežniški' sobi, kakor jo tudi v hotelu

v šali imenujejo, našel svojo ženo mrtvo s prerezanimi žilami.

»Kar za menoj, gospod,« jeclja boy in gleda v tla, v roki pa stiska belo, na gospo v sobi št. 78 naslovljeno pismo, ki mu ga je dal gospod Hirse. »Tu sva,« plaho pove boy in še bolj plaho potrka.

Nič. V sobi je tišina. Nobenega glasu ni slišati skozi vrata.

»Potrkaj glasneje!«

In boy potrka glasneje.

Toda tudi sedaj nobenega glasu.

Tedaj Lehmann potrka sam, obenem pa zgrabi za kljuko.

Vrata niso zaklenjena.

»Pozabila se je zakleniti,« pravi boy.

Lehmann pa samo strmi. Na postelji leži Stefi, bleda, kakor negibna. Ne upa si stopiti naprej.

Tudi dečku se zdi 'gospa tega moža' mrtva.

Tedaj pa Stefi odpre oči, a ostane negibna, kakor da nikogar ne vidi ali pa misli, da sanja.

»Stefi, ne zameri,« se ji približa Lehmann, deček pa se vljudno umakne in tiho zapre vrata. »Stefi,« ponovi Fric, ker ga Stefi samo gleda in gleda. »Jaz sem, ... Fric... Me ne poznaš več?«

»Fric?« se zdaj zganejo njene ustnice, pa ne more verjeti, da je res, kar vidi... Sanje so, samo sanje... zadnje sanje pred koncem... Zdaj se bo zbudila in vrnila se bodo glasovi: Razbij zračice in zareži! Zareži... Vse se bo razblinilo v nič in zopet se bo izgubila v nič — v temo sna, ki ga ne bo nikoli konec... Le kako, da teme, ki je ni občutila, ni več... Ne zaveda se, da je spala in da je zdaj budna, a zaveda se, da slediti glasu, ki ji je prej šepetal, naj seže po svojem življenju. V stanju je, kakor so ljudje, ki jih je življenje pahnilo v globoko depresijo in ki po dolgem bedenju in nespečnosti naposled v svojem otopelcu in onemoglem obupu le utonejo v globok sen brez sanj, sen, podoben smrti, in ko se nepričakovano prebudijo, prvi hip mislijo, da sanjajo in da ni res, kar vidijo,

Od fanta do moža (8)

46 m visok mlaj in 15 m dolga zastava

Preden pogledamo, kakšna je bila nekdanj snubitev in kako je z njo danes, se pomudimo še ob fantovskih običajih in zabavah, o katerih mi je za čas pred prvo svetovno vojno pripovedoval Ivan Korbar.

O tem, kako so fantje pred odhodom k vojakom postavili na streho cel voz, sem pred časom že pisal v tej rubriki Glasa. V Mostah pa so nekoč fantje pred odhodom k vojakom prinesli na most kar leseno stranišče. Vanj so posadili v belo srajco napravljenega moškega, slavnatega seveda, predenj pa postavili prav tako slavnatega moža, ki je klečal, kot bi bil pri spovedi. Ob takih in podobnih fantovskih podvigih so se žandarji vedno razburjali; iskali so krivce, ki pa jih ni nihče izdal.

Med glavne fantovske običaje je nekdanj sodilo tudi nastavljanje mlajev. Korbar mi je pripovedoval, kako je bilo

tik pred prvo svetovno vojno, ko so postavili v Mostah najvišji mlaj. Visok je bil kar 46 m.

Posekali so ga v Starih borštih, ki so bili last komenske graščine. Pobrli so vse močnejše verige po vasi, da so ga pozneje lahko pripeli. Ko so ga podrli, so ga oklestili, obelili pa so ga pozneje. Debelejši del so naložili na sprednji konec voza, na zadnjega pa so ga dali tako, da so na cesti lahko odvažali. Ob tej priliki so otroci pobrali po vseh hišah v vasi butare, s katerimi so fantje zakurili kres, ki je gorel vso noč.

Mlaj so postavili pred 1. majem, stal pa do praznika

svetega rešnjega telesa. Skopali so jamo, globoko dva do tri metre, nato pa iz opornikov naredili štiri škarje. Debelejši konec mlaja so postavili v jamo, potem pa so ga postopoma dvigali. Pomagat so prišli tudi možje, radovednost pa je seveda prignala skupaj tudi veliko žensk. Spodaj so mlaj založili s kamni in večjim skalami, da je trdnje stal. Ko so ga končno postavili, so vsi fantje od veselja zavriskali in zapeli. Če je bil godec zraven — in ob takih priložnostih je navadno bil — je raztegnil svoj meh. Ne oziraje se na uro — bilo je ponoči, ko so ga končno postavili — je odšlo nekaj fantov v zvonik pritrkavat. Tisti, ki so šli že prej spat, so tedaj vedeli, da mlaj že stoji. Ni treba posebej poudarjati, da je bil mlaj ponos vseh vaščanov. Tisti pred prvo svetovno vojno je bil menda najvišji, saj je bil precej višji od zvonika. Na vrh so dali štukljo, lepo smrekičo.

Dekleta so nato zbrala denar za zastavo; ena od njih jo je šla kupiti. Bila je slovenska trobojnica, dolga 15 m. Vihrala je z mlaja, če pa je bilo vreme slabše, so jo sneli.

Mlaj je bil podarjen, zato so fantje z njim sami razpolagali. Prodali so ga na dražbi. Kupil ga je kak tesar ali mizar. Za vsakogar je bila čast, če ga je dobil. Z izku-

pičkom pa so fantje seveda naredili v gostilni veselico, na katero so povabili tudi dekleta in potem so ob spremeljavi domačega godca plesali.

Moj oče pravi, da so mlaje postavljali tudi pozneje, nikdar več pa ni bilo tako visokega. Nekdaj so jih obvezno postavljali vsako leto, danes pa se le še malokdo spomni na to. Vzrok za to je gotovo v današnjem tempu življenja, ki nudi drugačne zabave. Ljudje pa so tudi bolj zaprti vase, nič več tako družabni.

Ivan Korbar se tudi spominja, da so na kresni večer fantje kurili kres; tudi to je danes že pozabljeno. Kres so pripravili otroci, ki pa so morali zvečer kaj hitro domov. Starejši fantje so jih prepodili tako, da so v žepu sukničev naložili kamenje in potem z njimi mahali okrog. Rekli so, da povravajo krompir.

Kres na kresni večer so fantje preskakovali. Kdor je dobro preskočil, so zanj rekli, da se bo tisto leto oženil. Ko je kres dogorel, so šli z godcem vred v gostilno.

Ljudje so tudi verovali, da na kresni večer lahko razumeš govorico živali, če ti pade praprtno seme v škorenj ali v žep, ne da bi vedel za to. Tisti, ki so jih slišali, so pripovedovali, kako so krave opravljale vse domače. Povedale so tudi, kakšna bo le-

tina in kaj bo dobrega in slabega na kmetiji. Neki pastir je slišal pripovedovati vola, da bodo gospodarja tisto leto ubili. In menda je bil čez nekaj mesecev resnično ubit.

Kot danes so tudi že nekdanj kurili pustni kres na pustni torek zvečer. Nič več pa ni v veljavi običaj, da bi ob enajstih zvečer zvonili. Rekli so, da zvonijo pustni zvon. Le še eno uro je bilo po zvonjenju čas, da so se ljudje dobobra najedli, posebno mesa, zakaj po polnoči se je začel 40-dnevni post. Krofe, ki jih dotlej niso pojedli, so zalili v mast, da so bili užitni tudi še po postu. Med 40-dnevnim postom niso smeli jesti mesa in mastnih jedi; izvzete so bile le nedelje, ko so jedi malo le smeli zabeliti.

Ivan Sivec

(Prihodnjic naprej)

Gorenjski
kraji
in ljudje

KAJ JE PISAL

Gorenjec

PRED SEDEMDESETIMI LETI

Ze nekajkrat smo poudarili, kako napreden je bil stari »Gorenjec«. Ni se boril le za sodobnejše poglede na svet in življenje, pač pa se je odločno zavzemal tudi za konkretnije naloge. Posebno mu je bil v čast odločen boj — temu sledimo skozi v vseh številkih prvih dveh letnikov 1900 in 1901 — za socialno pravičnost, politično poštenost, modro gospodarjenje, prebujanje narodne zavestnosti, predvsem pa se je »Gorenjec« zavzemal za razvoj šolstva in izobraževanje na sploh.

Pod naslovom »Kdo je sovražnik sreče in blagostanja«, preberemo take misli, ki prav gotovo tudi danes niso še zastarele:

Kdor ne napreduje, zaostane in temu ni dobro. Izobrazbe in omike pa je dandanes treba več ali manj v vsakem stanu. Vsi narodi napredujejo in skušajo prehiteti drug drugega. Obstal pa bode v tem tekmovalstvu le tisti narod, ki bode svoje tekmece dohajal na polju izobrazbe in omike. Izobrazba in omika sta, ki rodita napredek. Zgodovina starih in srednjih časov nam izpričuje, da so bili le tisti narodi in tisti časi srečni, ko sta cveteli izobrazba in omika, ž njima pa — napredek.

Tudi naš mali slovenski narod mora napredovati, če hoče, da bo obstal med drugimi mogočnejšimi sosedi. Tudi naš narod mora spoznati, da sta mu omika in izobrazba potrebni, kakor ribi voda in ptiču peruti. Le potem se bode naš narod obdržal na površju in dosegel svoj kos sreče, ki mu pripada.

Ljudje druge narodnosti, posebno Nemci in Lahti, nam kaj radi očitajo, da smo manj vredni, kakor drugi narodi in to očitavanje ponavljajo pogosto in ob vsaki priložnosti.

Bili so nekaj res drugačni časi, kakor so dandanašnji. Slovenskega imena so se premnogi sramovali in se štelili za Nemce ali Lahte, čeravno jih je rodila slovenska mati. Naš mili jezik so zaničevali in ga imenovali jezik hlapcev in dekel. In zakaj so nam to rekli kar nekoliko opravičeno? Zato, ker v prejšnjih časih Slovenci nismo imeli (ali pa le prav malo) nič izobraženih ljudi, Slovenci so bili sami kmetje, delavci in drugi najnižji in najbolj zaničevani

stanovi in kot taki od tujih izobražencev zaničevani in prezirani.

Sedaj pa se je tudi Slovenecem le obrnilo na bolje. Duh napredka je prišel tudi med naše ljudi. Začele so se zidati šole po vaseh, trgih in mestih. Le v šolah lahko dobimo izobrazbo in se naučimo omike. Torej je šola res kot studenec, iz katerega bo naše ljudstvo poslej pilo izobrazbo, znanje pa tudi narodnostno samozavest.

Le splošna osnovna šolska izobrazba, ki je v prejšnjem stoletju tako preobrazila najširše naše sloje, je bila hkrati tudi naš rešitelj. Bil pa je tudi že skrajni čas, da se je to zgodilo, kajti valovi tujstva so že nevarno pljuskali preko nas. Če nam ne bi posvetila luč izobrazbe, bi bili Slovenci danes že popolni sužnji Lahov in Nemcev.

Po teh načelnih mislih pa »Gorenjec« uvodničar K. N. ostro udari po nasprotnikih novega višjega šolstva, ki se v slepi politični strasti boje naprednih misli in prevelike izobraženosti na sploh:

In ko smo tako z velikim trudom prišli vsaj do nekaterih manjših pravic, predvsem pravice do nadaljnega šolanja svojih sinov in hčera, se že oglašajo ljudje, katerim to ni všeč. Vstajajo duhovi, katerim ne ugaja duhovna osvoboditev ljudstva, raje bi videli, da bi pohlevne ovčice v svoji nevednosti še nadalje služile njihovim samopašnosti. Taki ljudje se oglašajo kot pravi grobokopi — drugače jim res ne moremo reči — ki bi radi brž brž spet pokopali vso prostost in svobodo mišljenja; z napredkom vred, katerega je ravnokar nekoliko dosegel slovenski narod. Bore se ti nasprotni duhovi v svojih škrlatnih plaščih proti — novi slovenski šoli. S svojimi skrhanimi krampi vihite po njej in kar čuje se njihov glas: »Ljudstvo naj se pahne nazaj v čase nevednosti in sužnosti. Naj le dela in uboga!«

Ta glas pomaga širiti vsak, ki preganja novo šolo in nje marljivo učiteljstvo. Prega-njalci so pravi zatiralci sreče našega ljudstva. Ne gre jim v račun, da bi zares izobraženo in omikano slovensko ljudstvo doseglo ono stopnjo mišljenja, ki je osnova tudi za gospodarsko blagostanje, samostojnost in samozavest.

Več poudarka novim oblikam kulturnega dela

Pred letno skupščino ZKPO Jesenice

V petek, 14. maja, bo po sklepu zadnje seje predsedstva sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Jesenice v delavskem domu na Jesenicah redna volilna skupščina te organizacije. Letošnji pregled dela in analiza kulturnega stanja ter možnosti njenega nadaljnega razvoja v občini bodo pomembna vprašanja, na katera bodo poskušali na skupščini odgovoriti. Na podlagi dosedanjih izkušenj in temeljitih razprav zadnjih nekaj let, ki se jih je udeležila vsa slovenska kulturna javnost, bodo tudi v jeseniški občini opredelili svoj odnos do kulture v skladu in z upoštevanjem vloge in pomena na novo ustanovljene kulturne skupnosti.

Obdobje, za katero svet ZKPO prikazuje rezultate svojega dela, bi lahko ocenili kot obdobje upadanja amaterske dejavnosti v občini. Obenem z delno neaktivnostjo nekaterih amaterskih skupin pa je neverjetno poraslo število gostovanj kvalitetnih amaterskih in poklicnih kulturnih skupin na Jesenicah. Zelo dobro so uspele nekatere kulturne akcije (glasbena mladina, Odr mladih in drugo).

Vendar pa člani ZKPO v jeseniški občini kritično ugotavljajo, da smo tudi na področju kulture in kulturnega življenja ostajali večinoma le pri besedah in obljubah, deklaracijah in sklepih. V prizadevanju, da bi postajal razkorak med kulturo in ostalim družbenim razvojem vedno manjši, so nekateri zavzeti kulturni delavci ostajali osamljeni, daleč stran od hotenj in želja, da bi kultura postala sestavni in enakovredni del našega družbenega razvoja. Zato bodo na letni skupščini ocenjevali objek-

tivne vzroke in postavili programska izhodišča za nadaljnje delo, ki bo nujno moralo sloneti na široko zasnovani družbeni akciji. Le tako se bo stanje, v katerem je zdaj kultura, bistveno izboljšalo. Ne le na Jesenicah, tudi povsod drugod v Sloveniji se dogaja, da drobnih programskih zamisli in idejnih osnov, ki jih sprejemajo republiški in občinski organi, ne znamo vpeljati pravilno in dosledno v življenjsko stvarnost.

Povsem netočna je še vedno prisotna miselnost, da z uklinjanjem ali nedelavnostjo klasičnih oblik kulturnega delovanja (pevske zbori, dramska društva) društva životarijo in ne uspevajo. Razvoj kulture tudi v tej smeri terja nove naloge, ki se morajo uresničevati v kulturnih akcijah. Za uspešen potek le-teh pa je odvisen predvsem od dela amaterskih društev in skupin.

D. Sedej

Kič — kaj je to?

V Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani so pred kratkim odprli razstavo kiča, ki jo je pripravil znanstveni sodelavec tega muzeja dr. Gorazd Makarovič. Razstava naj bi pomenila prvo in največjo razstavo kiča na svetu. Zvedel sem, da so imeli s pripravo razstave velike težave, ker je to področje še precej nepojasnjeno. Največ je bilo težav z zbiranjem razstavnih predmetov. Podjetje ali posamezniki, ki take stvari izdelujejo ali prodajajo, niso hoteli odstopiti izdelkov za razstavo. Zato je muzej moral večino eksponatov kupiti, nekaj pa jih je dobil tudi od drugih muzejev.

In kaj lahko rečem o razstavi? Kaj to sploh je kič? Povedati moram, da razstava v vsakem primeru preseneča. Ne v tem smislu, da je slaba. Prav gotovo ne! Le ob koncu sem se začel spraševati, in verjetno še marsikdo, kaj sploh ni kič. Izbor razstavljenih predmetov je tako raznovrsten in toliko stvari je, ki jim sicer sploh ne bi prisodil lastnosti kiča, če ne bi bile na tej razstavi. Zakaj? Ob drugih priložnostih namreč marsikdo v poplavi kiča sploh ne

more več razsoditi, kaj je kič in kaj ni.

Kot sem že omenil, je krog razstavljenih primerkov kiča zelo širok. Videti je mogoče izdelke iz preteklosti in sedanjosti: slike, kipe, ovitke gramofonskih plošč, izdelke, ki jih turisti kupujejo kot spominčke, razglednice s kriččimi barvami, neokusno izdelane lepake za kino, razne napise, pomanjkljivo oblačne lepote in razglednicah in naslovnih straneh revij, pa še in še. Posebno pozornost prav gotovo zaslužijo tudi reklame za različne izdelke. Teh je bilo na razstavi še posebno veliko.

Naj navedem še nekaj misli ravnatelja Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani dr. Borisa Kuharja. »Pojav kiča je med našimi ljudmi zelo razširjen. Lahko rečem, da se pojav prodiranja še ni ustavil in prodira med ljudi vedno bolj agresivno. Kič nam vsiljujejo na vseh koncih. Tako imenovanega vulgarnega kiča ne najdemo le na sejemskih stojnicah, ampak tudi v »boljših« trgovinah. Ozrmo se po stanovanjih in uradih ter javnih lokalih, kjer kar mgolji kiča — odkritega in skritega. Lahko rečemo, da kič ljubimo vsi. Vsak ima svoj odnos do njega. Je pa to tipičen pojav neumetnosti, ki služi le za dobiček in poceni propagando. Taka umetnost je lahko pravi le nasprotje. Obenem je negativni pojav, ker pasivizira posameznika, kar je v nasprotju z našo socialistično družbo. Tudi omenjena razstava predstavlja eno od oblik boja proti kiču. Je pa namen razstave ta, da predstavi poglavitne pojave kiča pri nas in njegov zgodovinski razvoj do danes.«

Povedali so mi tudi, da je zanimanje za razstavo zelo veliko. Vsak dan si jo ogleda od 300 do 400 obiskovalcev. Če bo le malo pripomogla k zaustavitvi prodiranja kiča med ljudi, bo njen namen do-sežen.

J. Govekar

Veliko zanimanje za Malo Groharjevo slikarsko kolonijo

Pripravljalni odbor za izvedbo Male Groharjeve slikarske kolonije je že izdelal natančen načrt poteka prireditve. Pionirji likovniki se bodo zbrali v Škofji Loki v petek, 4. junija, ko bo na gradu slovesna otvoritev kolonije. Naslednji dan, 5. junija, bodo pionirji začeli z delom. Dopoldne bodo poiskali motive za slikanje na območju mesta Škofja Loka in v bližnji okolici ter slikali. Popoldne bo za pionirje likovnike in njihove gostitelje v gledališču na Spodnjem trgu koncert, istočasno pa bo v sejni sobi skupščine občine Škofja

Loka posvet mentorjev — pedagogov za likovno vzgojo o likovni vzgoji učencev na osnovnih šolah. Program pa še ni izčrpan. Zvečer bo na mestnem trgu promenadni koncert v izvedbi pihalnih orkestrov iz Zirov in Škofje Loke in po koncertu se bodo mentorji — pedagogi udeležili maturantskega plesa v dvorani TVD Partizan Škofja Loka. Zadnji dan bo na sporedu otvoritev razstave likovnih del kolonije v galeriji na Škofjeloškem gradu, za konec pa bo predsednik skupščine občine Škofja Loka Zdravko Kravina sprejel še vse mentorje.

J. G.

Onkraj meje slovenski dober dan ni neznan

Dobri sosedski odnosi med Slovenijo, Furlanijo in Koroško so pogoj, da bodo tudi zamejski Slovenci dobili svoje zapisane pravice

Kanalska dolina onkraj italijanske meje in Rož na Koroškem je bil naš cilj. Povsod živijo naši rojaki, zamejski Slovenci, čeprav po prehodu prek državne meje na zunaj tega ne občutijo. Če se pa pomešaš med tamkajšnje ljudi in prisluhneš njihovi govorici, ugotoviš, da živi tod veliko Slovencev.

Dan ustanovitve slovenske osvobodilne fronte je bil. Praznični dan sem izkoristil za enodneveni izlet v Kanalsko dolino in Rož. Ponudila se mi je namreč priložnost, da se priključim Beljanom in Trsteničanom, ki so imeli enako pot. Spremljal nas je moški pevski zbor z Bele pod vodstvom Eda Ošabnika in znan prijatelj koroških Slovencev Silvo Ovsenk iz Kranja.

»TRIGLAV« NA POKOPALISCU JUNAKOV

Poti od državne meje v Ratečah prek železarskega mesta Bele peči do Ovčje vasi in Trbiža ne bom opisoval, ker le redkemu Gorenjcu ni nepoznana. Radi zahajamo tja in tudi ta dan nas ni manjkalo. Vendar ob naših obiskih v Trbižu zaradi mislimo na trgovine in trbiški »ponte rosso«, ne pomislimo pa, da živi v mestu in okolici kar lepo število naših rojakov, ki bi radi spregovorili slovensko besedo!

V Trbižu se nismo dolgo zadrževali. Odšli smo v Ovčjo vas ob vznožju Višarji. Po desetih minutah vožnje z gondolsko žičnico ste na 1790 metrov visoki turistični in božjepotni točki, znani po globokem snegu. Te dni ga je še dober meter, sredi zime pa ga je zapadlo dva in pol. V pogovoru z uslužbenci žičnice (govorili smo slovensko, če pa le ni šlo, smo si pomagali z nemščino) sem izvedel, da prihajajo na Višarje turisti iz vse Evrope, največ pa je nas, Slovencev.

Nedaleč od spodnje postaje žičnice na Višarje je znano pokopališče iz prve svetovne vojne, imenovano Pokopališče junakov. Veliko fantov počiva tam, napisani na nagrobnikih pa govore, da so med padlimi borci 59. planinske brigade tudi slovenski fantje.

Iz grl belskih pevcev je njim in vsem ostalim v spomin zadel Aljažev »Triglave« ...

In v Ukvah, trgu nedaleč od Ovčje vasi. Ustavili smo se v gostišču Erlich, kjer je omožena Tončka, sestra znanega trbiškega slovenskega trgovca Simona Prešerna. Sploh je v Ukvah veliko Prešernov. Pred očmi imam tri domačine, ki so nemo, nepremično poslušali domačo pesem in ob odhodu s solzami v očeh čestitali pevcem.

Sprehodil sem se po vasi. Vsakega domačina, ki sem ga srečal, sem pozdravil s slovenskim »dober dan« in vsak

mi je smeje odgovoril enako. Tudi upokojeni žagar (Ukve imajo namreč veliko žago), ki imena sicer ni hotel izdati, povedal pa je, da je vas z okolico slovenska in da večina prebivalcev išče vsakdanji kruh v gozdovih in na žagi. Tudi pri dveh dekletih, ki sta se pomenkovali ob vedrih sira in sirotke, sem se ustavil. »Naj vas ne moti, če na hišah ni slovenskih napisov,« sta dejali. »Tukaj govorimo slovensko in z vsakim se lahko pomenite v materinem jeziku. Tudi mladi ga znamo, čeprav se ga v šoli ne učimo.« Ko sem jih vprašal, kam neseta pomije v vedrih, sta se zasmejali in mi pojasnili, da to niso pomije, temveč sir in sirotka. V Ukvah je osrednja sirarna za Kanalsko dolino.

Tončko Erlichovo, rojeno Prešeren, sem že omenil. Duša slovenskega kulturnega življenja v Ukvah je, so dejali domačini. Ker ni imela časa, sva se pomenkovala kar mimogrede.

»Slovenci tukaj nismo tako organizirani kakor na Koroškem ali v Furlaniji. Imamo pevski zbor, ki je že gostoval v Kamniku. Škoda, da sedaj pevcev ni doma. Rad bi zapeli z vašimi ... Tako smo veseli, če nas pridete obiskat. Se se oglasite, še ...«

PRI DEŽELNEM POSLANCU HANZIJU OGRISU

Prestopili smo italijansko-avstrijsko državno mejo. Sledil je kratek postanek pri Baškem jezeru. Mudilo se nam je naprej v Bilčovs. Na vsakem koraku so nas spremljali veliki lepaki s fotografijo zveznega avstrijskega kanclerja Franza Jonasa, ki je zmagal na volitvah. Kaže, da mu je Koroška izredno naklonjena.

Bilčovs, ena od slovenskih vasi v Rožu. Ustavili smo se v gostilni Hanzija Ogrisa, ki je obenem župan te občine in edini slovenski poslanec (socialist) v koroškem deželnem zboru. Z njim sem želel izmenjati vsaj par besed in tisti dan sem imel priložnost. Moji prošnji je rade volje ustrejel.

Sedela sva za težko mizo v kuhinji. Vprašanja in odgovori so deževali. Vsi so se nanašali na položaj Slovencev na Koroškem. Hanzij Ogris je govoril v lepi, čisti slovenščini. Opazen je bil le koroški naglas.

»Slovencem sem in zaradi tega v deželnem zboru nimam težav, ne ovir. Vem pa, da sem predstavnik manjšine in ta velja vedno manj kot večina. Koroški Slovenci smo organizirani. Imamo troje organizacij: politične, kulturne in gospodarske. Kakšne so

Tončka Erlich iz Ukev, rojena Prešeren, je duša kulturnega življenja v Ukvah.

njihove naloge? Prve usmerjajo Slovence v socialistično stranko, druge gojijo in skrbijo za razvoj slovenske pesmi, slovenskih običajev in slovenske kulture, zadnje pa podpirajo ustanavljanje slovenskih kmetijskih zadrug, v katerih kmetje lahko poceni kupujejo in po dostojni ceni prodajajo ... Mi Slovenci dobro vemo, da tvorimo del prebivalstva južne Koroške. Prizadevamo si razvijati narodnost in narodno zavestnost v okviru naših veljavnih zakonov. Naše zahteve, ki so zapisane v državni pogodbi, se deloma že uresničujejo. Smo za dobre odnose z nemškogovorečimi Korošci in ti odnosi so v veliki meri odvisni od odnosov med Slovenijo in Koroško.

Čeprav koroška javnost ve, da smo tudi mi v njihovi bližini, imamo do avstrijske oblasti vseeno določene želje in zahteve, ki naj bi pomagale pri obstoju in razvoju slovenske manjšine na Koroškem. Prepričan pa sem, da je rešitev teh vprašanj odvisna od obeh strani in zato še enkrat ponavljam, da so ti odnosi odvisni tudi od odnosov med Koroško in Slovenijo. Tu je osnova za rešitev nerešenih vprašanj. Ne bo preveč, če rečem, a dobri odnosi med vama in našo državo, oziroma deželo, prispevajo tudi k miru v Evropi ...»

Čeprav bi bile besede Hanzija Ogrisa primeren zaključek te kratke reportaže, mimo Sentjanža v Rožu ne moremo. Ta vas je srce slovenstva v tem delu Koroške. Lepaki v slovenščini so vabili na vsakoletno srečanje pevskih zborov iz Bilčovsa, Skofič, Radiš in Podjune. Koncert je bil 1. maja. Dvorana v gostilni Tišler v Sentjanžu je bila polna in to je dokaz, da slovenska beseda in slovenska pesem onkraj meje še nista pozabljeni in žalostno bi bilo, če bi kdaj bili ...

Besedilo in fotografije:
J. Košnjek

27. aprila je bilo na Višarjih še slab meter snega. Sredi zime ga je bilo dva metra in pol. Ker leži sneg na Višarjih skoraj do poletja, to izkoristijo smučarji iz okoliških krajev.

Na poti po Kanalski dolini in Rožu so Beljane in Trsteničane spremljali pevci z Bele, ki so jih bili še posebno veseli zamejski Slovenci.

Naročniki žrebajo naročnike za nagradno potovanje

Objavljamo prvo polovico izžrebanih Glasovih naročnikov spomladanskega žrebanja

Renko Dionizij, Predoslje 60, Kranj, je izžrebal naslednje naročnike:

Posavec Vinko, Slatna 2, Begunje
Mall Anton, Podblica 26, Zg. Besnica
Zeni Jože, Sp. Besnica 72
Požar Vinko, Gregorčičeva 22, Bled
Pretnar Marija, Triglavska 51, Bled
Gardener Marica, Boh. Bistrica 170
Arh Marija, Boh. Sr. vas 92

Nahtigal Franciška, Voglje 72,

Danes objavljamo prvo polovico izžrebanih naročnikov. V prihodnji številki bomo objavili imena še druge polovice izžrebancev. Za vse izžrebane pripravljamo zanimivo potovanje. Še imate čas, da se naročite na Glas in plačate polletno naročnino. Tudi vi ste lahko izžreban!

Senčur, je izžrebala naslednje naročnike:

Sluga Franc, Sp. Kokra 15, Zg. Jezersko
Potočnik Rudolf, Dolenja vas 53, Selca
Benedičič Ivan, Prezrenje 15, Podnart
Bevk Maks, Vp 3566/6, Zagreb
Ribnikar Marija, Proletarska 26, Tržič
Novak Marjana, Dom onemoglih, Preddvor
Kristanc Franc, Velesovska 5, Senčur

Trebar Anton, Britof 44, Kranj, je izžrebal naslednje naročnike:

Grilc Jože, Trata 2, Cerklje
Robič Andrej, Gozd Martuljk 70
Arčon Franc, Sora 9, Medvode
Cimžar Alojz, Orehovlje 13, Kranj
Slemc Valentin, Zg. Brnik 42, Cerklje
Rupar Slavka, Log 22, Sk. Loka
Grilc Antonija, Visoko 28, Senčur

Cuderman Vinko, Babni vrt 6, Golnik, je izžrebal naslednje naročnike:

Kadivec Anton, Hrastje 131, Kranj
Štular Marija, Galetova 22, Kranj
Zura Rozka, Zalog 75, Cerklje
Kodrič Terezija, C. Talcev 15, Kranj
Skarabot Amalija, Struževo 52, Kranj
Svetina Francka, Cankarjeva 32, Jesenice
Pestotnik Florijan, Kokra 66, Zg. Jezersko

Bohinc Matija, Mače 3, Preddvor, je izžrebal naslednje naročnike:

Ovičaj Luka, Zalog 33, Cerklje
Valter Janko, Goriče 22, Golnik
Bračič Slavka, Trojarjeva 42, Kranj
Zajc Ljudmila, C. St. Zagorja 8-A, Kranj
Kepić Marija, Moste 29, Komenda
Perdan Matija, Stranska 8, Senčur
Kosmač Jože, Zapoge 9, Vodice

Rešitev prvomajske skandinavske križanke

AKADEMIK, KALOVINA, TRTNICAR, NI, TARA, PISTA, IT, P, P, MASTI, T, ROPOTARNICA, KORPA, VRAŽEVANJE, AVDION, INTES, ZNAKAŽENOST, MIR, PAN, SB, ODER, ATOMIZIRANJE, SABA, JONAS, KENYA, MI, KK, LAR, EDI, EL, RIS, POZARNE STOPNICE, AGATA, LU, BRANIMIR, OSTALINA, PIRE, KVINTA, UMOVOR, F, VOT, LJ, LEZIŠČE, RE, ALADIN, ETIK, ISTAR, KALINI, MENA, NJIVA, ANORAK, AKER, AALST

IZZREBANI RESEVALCI

Rešitev nam je poslalo 666 reševalcev. Od teh so bili izžrebanji naslednji: 1. nagrado (200 din) prejme Tatjana Trilar, Radovljica, Cankarjeva — vila blok V; 2. nagrado (100 din) prejme Anica Kaplar, Cerklje, Vašca 1; 3. nagrado (100 din) prejme Marija Friškovec, Kranj, Pintarjeva 4; po 50 din pa prejmejo: Franc Magdič, Kranj, Zupančičeva 5; Janez Marenčič, Kranj, Ul. Mladinskih brigad 4; Jurij Mejač, Tržič, Cesta JLA 1, Francka Sušin, Cerklje 132; Ignac Cuderman, Preddvor, Tupaliče 27; Marija Friškovec, Kranj, Pintarjeva 4; Milka Istenič, Kranj, Tekstilna 18. Nagrade vam bomo poslali po pošti.

Tekmovanje ekip prve pomoči

Podobno kot v radovljiški občini bo v ponedeljek tudi v Kranju občinsko tekmovanje ekip prve pomoči. Tekmovanje bo pod pokroviteljstvom industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj pripravil oddelek za narodno obrambo pri kranjski občinski skupščini in občinski odbor rdečega križa. Devet ekip iz kranjskih delovnih organizacij se bo v ponedeljek popoldne pomerilo pred osnovno šolo Simon Jenko v Kranju. Najboljša ekipa bo prihodnji mesec nastopila tudi na republiškem tekmovanju v Velenju. Na lanskem republiškem tekmovanju ekip prve pomoči (tekmovanje je bilo v Novem mestu) je osvojila prvo mesto ekipa prve pomoči Sava Kranj. A. Z.

Uspelo prvenstvo v balinanju

Pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta je balinarski klub športnega društva Radovljica v nedeljo že šestič organiziral občinsko sindikalno prvenstvo v balinanju. Tekmovanje je zelo dobro uspelo, na njem pa se je pomerilo osem ekip iz radovljiških delovnih organizacij. Prvo mesto na prvenstvu in prehodni pokal je osvojila ekipa skupščine občine Ra-

dovljica, druga je bila ekipa Zito-Gorenjka, tretja pa druga ekipa Verige. Četrta je bila ekipa Almir, peta pa prva ekipa Verige. Razen omenjenih ekip so sodelovale tudi ekipa TIO Lesce in dve ekipi Elana.

Prehodni pokal so za zdaj osvojili: 3-krat ekipa skupščine občine, 2-krat ekipa Almir in 1-krat ekipa Elana. A. Z.

Strelsko tekmovanje s pištolo

Pripravljali odbor za proslave in prireditve pri občinskem odboru zveze rezervnih vojaških starešin v Kranju je minuli teden na seji sklenil, da bo letos strelsko tekmovanje s pištolo za vsa združenja v občini 21. in 22. maja na strelišču v Struže-

vem. Ekipo združenja bodo sestavljali trije tekmovalci. Zmagovalna ekipa bo osvojila prehodni pokal. Prijave za tekmovanje sprejema občinski odbor zveze rezervnih vojaških starešin Kranj do 15. maja. A. Z.

NAGRADA LOKE 71

Za letošnje cestno-hitrostne dirke za Nagrado Loke v Škofji Loki se je do 26. aprila, ko je potekel rok za prijave, prijavilo 321 tekmovalcev. Zaradi preozke proge in omejenih denarnih sredstev bodo lahko sprejeli le 40–45% ponudb za start.

Do 5. maja so prireditelji sklenili po posameznih kategorijah naslednje število pogodb za start: do 50 ccm — 15 (všteti niso jugoslovanski tekmovalci), do 125 ccm — 38, do 250 ccm — 51, do 350 ccm — 53, do 500 ccm — 50 in za prikolice do 500 ccm — 19. Računati je treba, da prav vseh prijavljenih tekmovalcev na dirko ne bo, ker bodo med tem časom prišle vmes še razne poškodbe in druge nevarnosti. Kljub temu pa bo udeležba izredna, saj je treba računati še na prijavo vsaj 20 domačih tekmovalcev.

Letošnjega tekmovalstva se bodo udeležili tekmovalci iz 20 držav: Avstrije, Avstralije, Italije, Velike Britanije, Irske, Nizozemske, ZR Nemčije, Španije, Finske, Danske, Švedske, Madžarske, Belgije, Francije, Poljske, ZDA, Nizozemske in Jugoslavije.

Vsako leto je posebna poslastica škofjeloških dirk tekmovalcev prikolice. Vsako leto se v mestu pod Lubnikom v tej kategoriji zbere vsa svetovna elita. Nemška prikolice Klaus-Enders, ki sta svetovna prvaka v tekmovalnem razredu prikolice, imata v rokah tudi rekord za to kategorijo v Škofji Loki s 138.107 km/h v najhitrejšem krogu. Tudi letos bo konkurenca med prikolice izredno huda in z vso gotovostjo bo idealnih razmerah lahko pričakujemo nov kategorijski rekord.

Pokroviteljstvo nad to elitno prireditvijo je letos že petič zopred sprejelo domače Združeno podjetje Transturist.

Zanimajo za tekmovalstvo je med ljubitelji motošporta že zdaj veliko. Tako je bilo tudi v preteklih letih. Po podatkih si je vseh 22 tekmovalcev doslej ogledalo okrog 320.000 gledalcev. Največji obisk je bil leta 1969, ko je imelo tekmovalstvo naziv Velika nagrada Loke. Takrat se je ob tekmovalni progi zbralo okrog 40.000 ljudi. AMD Škofja Loka, ki ima okrog 1000 članov, si prizadeva, da bi prireditve tudi letos na zadnjo nedeljo v maju nudila športni publiki čimveč užitka.

J. Govekar

Tekmovalstvo v spomin na Alojza Gajška

V nečisto, 16. maja, bo v dolini Krme smučarsko tekmovalstvo, ki ga v spomin na Alojza Gajška, preminulega predsednika PD Javornik — Koroška Bela prireja mladinski odsek planinskega dru-

štva Javornik—Koroška Bela. K tekmovalstvu se bodo lahko prijavili mladinci in mladinke do 18 let, članice in člani od 18 do 35 let in člani nad 35 let. Najboljša ekipa bo prejela prehodni pokal D. S.

Šahisti za dan zmage

V tradicionalnem srečanju za prehodni pokal SD Borec Kranj so se srečali v počastitev dneva zmage šahisti zveze slepih in vojaških vojnih invalidov iz Kranja. Zmagali so člani ekipe vojaških vojnih invalidov in tako pre-

jeli že drugič zapored prehodni pokal. Posamezni rezultati: Stagar : Andjelčič 1:0, Novak : Zukovič 1:0, Zivljakovič : Pelhan 1:0, Košir : Derstvenšek 0:1, Likozar : Martinčič 0:1, Rozman : Drinovc 0:1.

F. Stagar

Komisija za delovna razmerja pri

Kmetijski zadrugi Naklo

razpisuje prosto delovno mesto

kvalificiranega ali polkvalificiranega živinorejca za obrat v Strahinju.

Stanovanje zagotovljeno. Osební dohodki po pravilniku.

Pisne ponudbe je treba poslati do 20. maja 1971 na upravo zadruga.

Tekmovalstvo ZRVŠ v Škofji Loki

V nedeljo je bilo na strelišču v Škofji Loki tekmovalstvo v streljanju za člane krajevnih organizacij zveze rezervnih vojaških starešin. Tekmovalstvo je bilo ekipno in se ga je udeležilo 16 ekip iz petih krajevnih organizacij. Rezultati: 1. Trata I (Henrik Peternej, Rudi Fojkar, Anton Ramovš) 498 krogov od 600, 2. Škofja Loka 449, 3. Trata II 426. Med posamezniki je bil najboljši Janez Završnik (Škofja Loka) 175 krogov od 200, 2. Rudi Fojkar (Trata) 173, 3. Anton Ramovš (Trata) 167.

Prehodni pokal je že drugič zapored prejela ekipa Trate. Ob morebitni ponovni osvojitvi prihodnje leto bi si ga ta ekipa pridobila v trajno last. Po splošni oceni je tekmovalstvo glede udeležbe in rezultatov zelo dobro uspelo. Po končanem tekmovalstvu je bila na strelišču razglasitev rezultatov in za udeležence piknik v naravi.

JG

Triglavski turni smuk

Letošnjega tradicionalnega triglavskega turnega smuka se je udeležilo 130 planincev-smučarjev. Organizatorji so podelili 73 bronastih značk tistim smučarjem, ki so se prvič udeležili triglavskega smuka. 18 planincev pa je sodelovalo že tretjič, zato so prejeli srebrne značke. Poleg planincev iz zgornjesavske doline so bili letos na Triglavu tudi planinci iz Trbovelj, Ljubljane, Nove Gorice, Vrhnike, Maribora, Celja, Ptuj, Raven, Mežice in iz K. pra.

D. S.

Atletski miting v Kranju

Na preglednem tekmovalstvu kranjskih atletov je bilo v soboto na stadionu Stanka Mlakarja doseženih nekaj zelo dobrih rezultatov. Najbolj sta se izkazala brata Prezelj. Odlične rezultate sta dosegla tudi Udovč in Milek, uspešna pa je bila tudi Paplarjeva. Boljši rezultati — moški — 60 m: 1. Udovč 7,0, 2. Milek 7,1; 800 m: Vognuti 2:04,5; višina: 1. Dušan Prezelj 201, 2. Marko Prezelj 194; disk: 1. Dušan Prezelj 40,39, 2. Franc Fister 38,54; ženske — 50 m: 1. Papler 8,8; 800 m: 1. Gartner 2:27,5; višina: 1. Papler 135; disk: 1. Papler 35,96.

D. Zumer

GORENJSKA ALPINISTIČNA ODPRAVA V HINDUKUS

ISTOR-O-NAL

Člani kranjske alpinistične odprave v Hindukuš, ki se oglašajo svojim domačim — nam se še niso oglasili — pišejo, da potovanje poteka po načrtu. Po planu so najbrže že v Zahodnem Pakistanu, vendar tega še niso sporočili, ker pač letalska pošta potuje teden dni. Potovanje, kot zagotavljajo, poteka brez nevarnosti, vsi so zdravi, jedo po cigansko, to je bolj v naglici. Menda se celo skušajo odvajati cigaret. Na dan prevozi poprečno po 500 kilometrov. Ceste so v glavnem dobre, le skozi Turčijo je bilo okoli 100 kilometrov makadamake ceste. Na mejnih prehodih odprava nima težav, formalnosti ob prestopu pa trajajo dolge ure.

Člani kranjske alpinistične odprave v Hindukuš so brzojavili Planinski zvezi Slovenije, da so v ponedeljek, 10. maja, prispeli v Islam-Abat v Zahodnem Pakistanu.

Österreichring pri- vablja Jugoslovane

V soboto popoldne je bila v Ljubljani tiskovna konferenca, na kateri so predstavniki družbe Österreichring seznanili novinarje slovenskih časopisov in RTV ter predstavnike turističnih agencij z letošnjimi prireditvami na avstrijski dirkalni progi pri Zeltwegu in o izboljšavah proge. Z avstrijske strani so se tiskovne konference udeležili: predsednik štajerskega kluba iz Knittelfelda dr. Gustav Tiroch, graditelj proge Österreichring Ing. Leopold Bauer, vodja tiskovne službe dr. Paul Pernthaller in direktor družbe prof. Horst May. Goste iz Avstrije je še posebej počastil z obiskom avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Heinrich Riesenfeld, ki je poudaril pomembnost poglabljanja stikov na športnem področju med sosednjima deželama. Dobri in prijateljski odnosi na tem področju lahko mnogo prispevajo k dobremu sodelovanju med Avstrijo in Jugoslavijo.

Na dirkališču Österreichring pri Zeltwegu bosta letos dve še posebej pomembni prireditvi: 27. junija bo svetovno prvenstvo za prototipe in športne avtomobile, 15. avgusta pa bo 9. Velika nagrada Avstrije — svetovno prvenstvo dirkačev na avtomobilih formule 1.

Glede izboljšav proge so predstavniki Österreichringa povedali, da mislijo predvsem na izboljšave glede varnosti. Poskrbeli bodo za izboljšano vrsto ograje okrog

dirkališča, ki doslej še ni nudila dovolj varnosti. Namestili bodo novo, ki je bila že preizkušena na tekmovališčih sankarjev.

Glavna tema pogovora s predstavnikoma AMZ Slovenije je bila namenjena dogovorom o sodelovanju. Predstavniki naše AMZ so se predvsem zanimali za možnosti treninga naših tekmovalcev na avstrijskem dirkališču. Kakor kaže, bi do tega lahko kmalu prišlo.

Naj povem, da dirkališče pri Zeltwegu ni namenjeno le tekmovalstvu. Šest kilometrov dolga in deset metrov široka krožna proga je namenjena tudi tistim, ki bi radi preizkusili svoje vozilo in svoje vozniške sposobnosti. Lahko pa se proge poslužijo tudi popolni začetniki. Pravijo, da se Jugoslovani teh možnosti zelo radi poslužujejo in se pogosto vozijo na izlete v Zeltweg in se za ne previsoko vstopnino odločijo tudi za ogled proge z avtomobilom.

Lahko rečem, da je bilo med novinarji za sobotno tiskovno konferenco veliko zanimanje, ne bi pa tega mogoče trditi za predstavnike turističnih agencij. Mislim pa, da bi jih najbližja in najboljša tekmovalna proga za dirke v Evropi morala zanimali.

Ob koncu so predstavniki Österreichringa vse novinarje, ki so se udeležili sobotne konference, povabili na ogled proge v juniju.

J. Govekar

Gobarska trofeja

V ponedeljek se je oglasil v našem uredništvu Janez Pirnar iz Srednjega Bitnja. Pokazal nam je za ta čas nenavadno gobarsko trofejo — majhnega črnega jurčka. Našel ga je v četrtek, 6. maja,

v okolici Bitnja. Dejal je, da je to za začetek maja nekaj nenavadnega, saj bodo začele gobe rasti šele čez dober mesec, črni jurčki pa sploh rastejo samo jeseni.

-JK

KINO

Kranj CENTER

12. maja švedski barv. film STRELJAJ PRVI, FREDIE ob 15.30, amer. barv. film DIVJA TOLPA ob 17.30 in 20. uri

13. maja italij.-špan. barv. CS film SEDEM PISTOL ZA BRATE MC GREGOR ob 15.30, amer. barv. film DIVJA TOLPA ob 17.30 in 20. uri

14. maja mer. barv. CS film RAJ PO HAVAJSKO ob 15.30, amer. arv. film DIVJA TOLPA ob 17.30 in 20. uri

Kranj STORZIC

12. maja angl. barv. film ZASEBNI DETEKTIV CLEGG ob 16. uri, švedski barv. film STRELJAJ PRVI, FREDIE ob 17. in 20. uri

13. maja angl. barv. film ZASEBNI DETEKTIV CLEGG ob 16. uri, amer. barv. CS film OSVOBODITEV BYRONA JONESA ob 18. in 20. uri

14. maja zah. nemški barv. CS film WINETOU in OLD FIREHAND ob 16. uri, amer. barv. CS film RAJ PO HAVAJSKO ob 18. in 20. uri

Tržič

14. maja amer. barv. film SINOVI MUSKETIRJEV ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

12. maja gostuje LMG iz Ljubljane

14. maja prem, amer. barv. CS filma IZGUBLJENO POVELJE ob 17.30 in 20. uri

Jesenice RADIO

12. maja amer. barv. film LJUBEZNI V POMOC

13. maja franc.-italij. barv. CS film BARCICA PO MORJU PLAVA

14. maja italij. barv. CS film GANGSTERJI V MILANU

Jesenice PLAVZ

12. maja franc.-italij. barv. CS film BARCICA PO MORJU PLAVA

13.—14. maja italij. barv. film KAKO, KJE IN S KOM?

Javornik DELAVSKI DOM

12. maja italij. barv. film KAKO, KJE IN S KOM?

Dovje-Mojstrana

12. maja ngl. barv. film KJE JE JACK?

Kranjska gora

13. maja amer. barv. film LJUBEZNI V POMOC

Radovljica

12. maja amer. barv. film KJER JE VONJ SMODNIKA ob 18. uri, švedski barv. film BAMSE ob 20. uri

13. maja italij. barv. film BOG OPROSCA, JAZ NE ob 20. uri

14. maja švedski barv. film BAMSE ob 18. uri, italij. barv. film BOG OPROSCA, JAZ NE ob 20. uri

Skofja Loka SORA

12. maja angl. barv. film ANTIBABY PILULE ob 18. in 20. uri

13. maja mehiški barv. film POSTELJA ob 20. uri

14. maja mehiški barv. film POSTELJA ob 18. in 20. uri

Zelezniki OBZORJE

12. maja mehiški barv. film POSTELJA ob 20. uri

14. maja amer. barv. film MASCEVALEC IZ KAROLINE ob 20. uri

PREŠERNOVO
GLEDALIŠČE

CETRTEK, 13. maja, ob 19.30 za red KOLEKTIVI—CETRTEK — Mrožek: POLICIJA

PETEK, 14. maja, ob 17. uri za red DIJAŠKI II. — Kreft: CELJSKI GROFJE; gostuje Sentsjacobsko gledališče iz Ljubljane

PLANINSKO DRUŠTVO GORJE

razpisuje delovno mesto

KUHARICE in
SERVIRKE

za dom Planike na
Triglavu.

Delo je sezonsko. Ponudbe pošljite na Planinsko društvo 64247 Zg. Gorje.

PODRUZNICA TELESNIH INVALIDOV Kranj

obvešča vse svoje člane in nečlane, da bomo imeli v soboto, 15. maja, ob 19. uri popoldne v sejni dvorani SO Kranj predavanje o spremembah invalidskega in pokojninskega zakona. Želimo, da se predavanje udeleži čim večje število invalidov.

Delovna skupnost delovne enote

ČP Gorenjski tisk

Kranj

razpisuje

7 štipendij

za redni študij na Višji grafični šoli v Zagrebu.

Studij traja dve leti. Štipendisti dobivajo štipendijo 30 mesecev od 1. 9. 1971 dalje. Štipendisti bodo zaradi spoznavanja proizvodnje en mesec pred začetkom študija delali kot praktikanti v proizvodnji.

Posebni pogoji za vpis na Višjo grafično šolo je sprejemni izpit iz matematike in kemije.

Kandidati za štipendije morajo imeti dokončano srednjo šolo z matura.

Prijave sprejema tajništvo podjetja do 30. 6. 1971.

Združena lesna industrija

Tržič

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. referenta za varstvo pri delu
2. kvalificiranega zidarja za zidarska dela v podjetju
3. kvalificiranega strojnega ključavničarja
4. visoko kvalificiranega strojnega ključavničarja za vodjo mehanične delavnice.

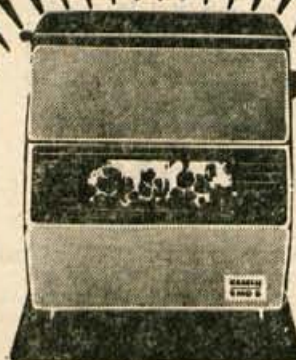
Izgovor pod tč. 1.: ustrezna izobrazba ter poseben strokovni izpit o varstvu pri delu. Možna honorarna zaposlitev ali zaposlitev za nedoločen čas. Osební dohodki določeni s pravilnikom OD, nastop službe po dogovoru. Poskusna doba je 2 meseca. Prijave z življenjepisom, podatke o dosedanjih zaposlitvah ter dokazila o šolski izobrazbi je treba poslati splošnemu sektorju v roku 8 dni od dneva razpisa. O izidu razpisa bodo prijavitelci obveščeni v 8 dneh.

trajno
goreča
peč

KAMIN

EMO

5

5000 kcal/h

za

VSE VRSTE JUGOSLOVANSKIH PREMOGOV

Delovna skupnost

ČP Gorenjski tisk

Kranj

razpisuje

štipendije za učence poklicne grafične šole v Ljubljani za šolsko leto 71/72 in sicer za naslednje poklice:

- 1 reprodukcijski fotograf
- 1 litoretušer
- 1 montažer
- 1 kopist
- 1 ročni stavec
- 1 offset tiskar
- 1 knjigotiskar

Štipendije so odvisne od letnikov šolanja in discipline v šoli, in sicer:

- I. letnik 100 din
- II. letnik 150 din
- III. letnik 200 din

Za dodelitev štipendije morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- 1. najmanj z dobrim uspehom končana osemletka;
- 2. starost do 17 let;
- 3. telesno in duševno zdravje;
- 4. uspešno opravljen test.

Interesenti za štipendije naj oddajo prošnje do 15. junija 1971 v tajništvo podjetja Kranj, Ul. Moše Pijade 1.

Tovarna pohištva
Zeledniki**ALPLES**

telefon 064 88075

Predstavljamo
vam naš
novi proizvod
cvetlično stojalo

FLORES

Ljubitelji
rož,
obiščite
nas!

Neprekljeno naročam cvetlično stojalo FLORES

Ime in priimek: _____

naslov: _____

mali oglasi**PRODAM**

Prodam dve vezani OKNI 130 x 115 in dva 70 x 40 ter 140-litrsko pločevinasto visečo CISTERNO. Zg. Bitnje 25 2300

Poceni prodam VODNO CRPALKO, trofazni MOTOR 1/2 kW in »SPINDEL« za krožno žago. Naslov v oglasnem oddelku 2236

Prodam brejo KRAVO. Senturška gora 4, Cerklje 2287

Prodam PRASICKE, Sp. Brnik 33 2284

Prodam rabljeno STRESNO OPEKO. Vprašati popoldne. Dorfarje 18, Zabnica 2359

Ugodno prodam 4000 kg CEMENTA in VOZICEK za KOSILNICO BCS. Mihovec, Sp. Senica 2, Medvode 2360

Zaradi popravila valilnice prodajamo do 20. maja sveža rjava JAJCA I. in II. kvalitete po 0,40 in 0,50 din, primerna tudi za vlaganje. VALILNICA NAKLO 2361

Prodam težko KRAVO, devet mesecev brejo. Pokopalska 28, Kokrica 2362

Prodam stare SKRINJE z letnicami. Zg. Besnica 24 2363

Prodam cementne »VEREJE« za ograjo. Britof 188, Kranj 2364

Prodam domače SALAME. Naslov v oglasnem oddelku

Prodam vprečne KOMBINIRKE in dvobrazdni PLUG. Orehovlje 10, Kranj 2366

Prodam šest tednov stare PRASICKE. Zalog 53, Cerklje

Prodam 1000 kg SENA. Rakovec Marija, Sp. Duplje 1 2369

Prodam pet PRASICKOV, starih šest tednov. Mače 4, Preddvor 2370

Kupim STRESNO OPEKO (fole) izdelave kikinda in PRODAM dobro ohranjena zasteklena, dvokrilna hrastova VRATA in VRATCA za kmečko peč. Crtomirova 4, Bled 2371

Prodam dve TRAVERZI, dolgi 6,5 m in LATE 3 x 5. Apno 1, Cerklje 2372

Prodam 70 kg težko SVI-NJO. Cerklje 49 2373

Prodam ELEKTROMOTOR brown bowerj u/m 1115, 1 KM. Smidova 3 (Cirče), Kranj 2374

Prodam globok OTROSKI VOZICEK. Sušnik Cveta, Kokrški breg 1, Kranj 2375

Prodam devet mesecev brejo KRAVO in pet mesecev brejo TELICO. Selo 33, Zirovnica 2376

Poceni prodam PLETILNI STROJ swiss magie. Potrebujes Marija, Sp. trg 9a, Skofja Loka 2377

Prodam KAVC, dva FOTELJA in sobno MIZICO. Doma od 18. do 20. ure. Bregar, Stošičeva 6, Kranj 2378

KUPIM

Kupim BETONSKI MEŠALEC. Naslov v oglasnem oddelku 2379

MOTORNNA VOZILA

Ugodno prodam dobro ohranjen osebni AVTO taunus M 12. Tenetiše 19, Golnik 2380

VW dobro ohranjen prodam. Markelj, Begunje 7 2381

Po ugodni ceni prodam MOTO-KOLO puch 175 ccm s PRIKOLICO. Zor Karolina, Brezje 83, p. Brezje 2382

Ugodno prodam FIAT 750. Naslov v oglasnem oddelku 2383

Prodam dobro ohranjeno SKODO, letnik 1967 z avto RADIOM, novimi gumami. Galetova 5, Kokrica 2384

Prodam zelo dobro ohranjen FIAT 750, letnik 1968. Munda Ernest, Mlaka 78, Kranj 2385

Prodam skoraj nov 125 PZ 1500, 6000 prevoženih km. Vzajem tudi ček. Informacije na telefon 064-21-264 do 14. ure. Ogled vsako popoldne. Pavlič Franc, Visoko 74, Kranj 2386

Prodam FIAT 750, letnik 1967, registriran do decembra in MOPEL T-12. Potočnik Gregor, Grajska 44, Bled 2387

Prodam dobro ohranjen RENAULT R 10, letnik 66/67, generalno popravljeno. Naslov v oglasnem oddelku

ZAPOSLOTITVE

Iščem prijazno ljubiteljico otrok za 6-urno dopoldansko varstvo (od 7. do 13. ure) polletnega dojenčka od začeta julija dalje. Plačilo po dogovoru. Po možnosti iz Sorlijevega naselja. Kranj, Sorlijeva 24, stanovanje 9 2333

DELAVEC išče honorarno zaposlitev v Kranju ali bližnji okolici. Naslov v oglasnem oddelku 2388

Sprejemem VAJENCA ali FANTA za priučitev v mizarški stroki. Krevs Anton, mizar, Cirče, Grmičeva 10, Kranj 2389

VAJENKO sprejemem takoj. Damsko in moško krojaštvo Mali Ivan, Letence 4, Golnik 2330

IZGUBLJENO

Izgubil se je PES mladič, rjavo rumene barve, sliši na ime Lumpi. Najditelja prosimo, da ga proti nagradi vrne na Staro cesto 18, Kranj 2390

ZENITVE

KMEČKI FANT, star 31 let, s srednjo kmetijo, želi spoznati dekle, ki ima veselje do kmetije. Ponudbe poslati pod »možna ženitve« 2391

OSTALO

Iščem večjo vsoto POSOJILA. Vrnem z 20% obrestmi. Ponudbe poslati pod »garancija« 2392

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152. — Naročnišna: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

s sodišča

Senat okrožnega sodišča v Kranju je včeraj obsodil Zoro Konič, staro 49 let, iz Trziča na deset let strogega zapora. Koničeva je bila obtožena kaznivega dejanja grabeža, ponarejanja in uničenja listin.

Koničeva je bila zaposlena kot tehnični sekretar pri občinski konferenci zveze komunistov v Trziču. Honorarno pa je opravljala blagajniške posle tudi za občinsko organizacijo zveze združenj borcev Trzič. Denar si je začela prilastiti v letu 1965 pa vse do upokojitve leta 1969. V tem času — kot je ugotovilo sodišče — ni izbirala sredstev za prikrivanje svojega dejanja. Iz blagajne ali z gotovinskimi čekom ali od pobrane članarine si je na občinski konferenci ZK Trzič prilastila 81.600,00 din. Na podoben način, da je vpisovala manjše zneske ali vpisovala izmišljene izdatke, je oškodovala tudi občinsko organizacijo združenj zveze borcev. Vsota prilastčenega denarja je 44.000,00 din.

Netočne podatke je vpisala Koničeva tudi v zahtevku za priznanje pokojnine, saj je napisala večji osebni dohodek v zadnjih petih letih kot ga je sicer imela.

V obrazložitvi sodbe je bilo rečeno, da je obtoženka, ki si je v teh letih prilastila petino sredstev obeh družbeno-političnih organizacij, poleg materialne škode okoli 12 starih milijonov, napravila tem organizacijam neprecenljivo moralno politično škodo. Prav zaradi tega se sodišče ni moglo odločiti za milejšo kazen, čeprav je Koničeva slabega zdravja, sodelovala je v NOB, in njene družinske razmere niso najbolj ugodne. Sodišče je bilo mnenja, da prav te škode ne bo mogoče povrniti. Prav v tej zvezi je bilo rečeno, da bo sodišče predlagalo komisiji za družbeni nadzor pri skupščini republike Slovenije, naj se strožje izvaja nadzor nad delom družbeno političnih organizacij.

L. M.

nesreče

AVTOBUS V PESCA

Na Kidričevi cesti v Skofji Loki se je v četrtek, 6. maja, popoldne pripetila prometna nezgoda, v kateri je bil huje ranjen Cveto Deželak iz Skofje Loke. Deželak je skupaj s Sašom Potočnikom nosil 4 m dolge železne cevi od Plevne proti Titovem trgu. Ko sta šla mimo bencinske črpalke, je s spodnjega trga pripeljal avtobus, ki je zavijal na Kidričevo cesto. Pri zavijanju je avtobus trčil v Cvetota Deželaka. Z zlomljeno nogo so Deželaka prepeljali v bolnišnico. Voznik avtobusa Stane Seršen je ustavil, ker pa je mislil, da je pešca ranila železna cev, je odpeljal naprej.

OTROK UMRL V NESRECI

Na cesti drugega reda v vasi Sv. Duh pri Skofji Loki je v petek, 7. maja, okoli osme ure zvečer voznik osebnega avtomobila Melhior Skodlar iz Skofje Loke zadela 6-letnega Tineta Luznarja iz Sv. Duha. Nesreča se je pripetila, ko je deček z leve strani nenadoma stekel čez cesto. Deček se je v nesreči tako hudo ranil, da je med prevozom v bolnišnico umrl.

NENADOMA ZAVIL V LEVO

Na cesti tretjega reda med Zg. Belo in Bašljem se je v nedeljo, 9. maja, dopoldne pripetila prometna nezgoda vozniku osebnega avtomobila Martinu Pangeršiču iz Preddvora. Pangeršič je zavijal v levo, prav tedaj, ko je iz nasprotno smeri pripeljal na kolesu s pomožnim motorjem Jakob Ribnikar z Zg. Bele. Pri trčenju je bil Ribnikar huje ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

UMURLA V BOLNISNICI

Na cesti prvega reda pri Bezjah je v nedeljo, 9. maja, popoldne Genovefa Pokovec, stara 64 let, iz Ljubljane, hotela čez cesto. V tem je pripeljala voznica osebnega avtomobila Antonija Vodnjov iz Sp. Gorij. Voznica je zavirala, da bi preprečila trčenje, avtomobil je zaradi tega začelo zanašati in je zadela Pokovec. Avtomobil je zapeljal s ceste in se prevrnil. Genovefa Pokovec je umrla še isti dan v jeseniški bolnišnici.

OTROK PRITEKEL PRED AVTOMOBIL

Na Zagoriški cesti na Bledu je v soboto, 8. maja, popoldne pritekla na cesto Jolanda Bobnar z Bleda, stara 4 leta, prav tedaj ko je mimo prešel voznik osebnega avtomobila Jernej Vrevc z Bleda. Avtomobil je deklico zadela in zbil po cesti. Pripeljali so jo v jeseniško bolnišnico.

UMIKAL SE JE KOLESARKI

Na cesti drugega reda v Miljah pri Kranju se je v nedeljo, 9. maja, nekaj pred sedmo uro zvečer pripetila prometna nezgoda vozniku osebnega avtomobila Božidarju Novaku iz Kranja. V Miljah mu je nasproti po sredini ceste pripeljala neznana kolesarka, kateri se je voznik umikal na skrajno desno stran. Pri tem je avtomobil zadela ob cestni kamen in se prevrnil na njivo. Voznik in sopotnica sta bila v nesreči ranjena. Škode na avtomobilu je za 6000 din.

NEZGODA NA PREHODU ZA PEŠCE

Na Koroški cesti v Kranju je v ponedeljek, 10. maja, dopoldne voznik kolesa s pomožnim motorjem Marjan Ovin iz Kranja na prehodu za pešce pri Park restavraciji zadela 75-letnega Jakoba Kogovška s Podbrezj. Kogovšek je bil v nesreči huje ranjen, voznik Ovin pa laže.

Zahvala

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, dedka, brata, in strica

Alojza Zupana

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, pomoč in venco. Posebno pa se zahvalujemo dr. Križnarjevi in prof. Križnarju ter zakoncem Rihtaršič za požrtvovalnost in pomoč, tov. Trilerju za lepe poslovilne besede, upokojenskemu pevskemu zboru za žalostinke, ZB in ZVVI iz Stražišča za venco ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Angela, hčerka z družino in drugo sorodstvo

Kranj, 10. maja 1971

Kupi mi pony expres!

V zadnjem času je v trgovinah moč kupiti celo vrsto koles s pomožnim motorjem. Za kolesa s takim motorjem ni potrebno imeti vozniškega izpita. Posebno veseljje s temi kolesi ima mladina, čeprav je tudi marsikdo od starejših kolo zamenjal za udobnejši in hitrejši pony ekspres. Predvsem mlajši vozniki, marsikdo med njimi nima niti 12 let, drve s poniji vseh vrst po cestah in ogrožajo sebe in druge udeležence v prometu. Malo je verjetno, da ti mladi vozniki dobro poznajo cestno prometne predpise. Prav tako se ne znajdejo vedno zaradi nezkušenosti v nevarnih prometnih situacijah — in nesreča je tu. Vožnja teh mladih voznikov je pogosto prav objestna, če že ne vratolomijo po mestnih ulicah, pa to počno po cestah zunaj naselij. Prav tako starejši vozniki, ki so začeli voziti hitrejša vozila, le tega ne obvladajo, temu pa se pridruži še neznanje cestno prometnih predpisov.

Na Gorenjskem sicer letos še ni bilo veliko prometnih nesreč s kolesi s pomožnim motorjem, pa tudi hujših ni bilo. Vendar pa se je z lepim in toplim vremenom sezona za te vrste koles šele začela. Po nekaterih podatkih o številu prodanih koles bi se dalo sklepati, da po letih teh vozil na naših cestah ne bo malo.

Prav bi bilo, če bi starši opozarjali svoje otroke, katerim so kupili kolo s pomožnim motorjem, da vozijo previdno. Starejši vozniki pa naj bi upoštevali svoje zmožnosti na hitrem kolesu in pa svoje znanje o cestno prometnih predpisih. Morda ne bi bilo odveč, če bi avto-moto društva pripravila prav za te voznike kratke tečaje o cestno prometnih predpisih.

bonboni

VISOKI

vodijo

v kvaliteti

in

nagrajujejo

Visoki C bonboni z dodatkom vitamina C utrjujejo vaše zdravje. Njihova posebnost je tudi sodobna in higienska embalaža. Zbiralce značk tudi nagrajujejo! Kdor pošlje pet praznih vreč bonbonov visoki C in sestavi iz sedmih kuponov, ki bodo objavljeni v

GLASU

Besedo VISOKI C ter vse skupaj pošlje v propagandno službo Žito Ljubljana, dob. brez žrebanja kolekcijo petih značk.

nagrada - visoki c

Komitet
Žito,
Ljubljana,
Smartinska 154
(nagrada —
Visoki C)

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

Samo obljuba

Rokometni klub Radovljica združuje 50 članov, predvsem mladincev starih med 16 do 22 let. Rokomet večini predstavlja edino razvedrilo, igrišče je njihov drugi dom. V pretekli sezoni so odigrali z dvema ekipama doma 19 tekem gorenjske rokometne lige in prav toliko na tujih igriščih. Organizirali so prijateljska srečanja, tri turnirje, vedno pa so se odzvali vabilom drugih ekip. Skupaj so odigrali 76 tekem. 50-krat so zmagali, 4-krat igrali neodločeno, 22 tekem pa so izgubili. S prostovoljnim delom so si že pred več leti zgradili igrišče, ki ga tudi sami vzdržujejo in obnavljajo. Ugotovili so, da je to Sizifovo delo, da kljub prizadevanju igrišča ni mogoče vzdrževati, ker ga poleg kluba uporabljata dve šoli, če ni zaseden pa tudi druga mladina. Na njem se dnevno zvrsti več sto mladine. Vsa kokratna obnova zgornjega sloja igrišča z rdečim lešem je vedno dražja, ker tega materiala ni lahko dobiti, pa tudi izredno drag je. Z aktivnostjo in dobrim delom so tudi pred tremi leti prepričali odgovorne ljudi na občini, da bi bil problem rešen za dolga leta, če bi igrišče dašifirali, kar ne bi smelo biti težko, saj so v občini Radovljica položili v zadnjih letih na tisoče kubičnih kvadratnih metrov asfalta. Na občini so obljubili, da bo to delo opravljeno istočasno, ko se bodo asfaltirale nekatere ceste. Prav ta obljuba je mlade rokometne navdušila za še bolj zagrizeno delo in kazalo je, da se bo klub povzpel celo med najboljše ekipe v Sloveniji. Žal pa od te obljube ni ostalo nič drugega, kakor docela neuporabno igrišče, ki ga prekriva prah, v deževnih dneh pa blato. Zavzetega dela v klubu je konec, napredka v takih razmerah ni pričakovati in lahko se zgodi, da bodo mladi rokometarji tiste ure, ki so jih včasih preživljali ob zdravem športnem udejstvovanju, zamenjali s posedanjem v javnih lokalih.

A. Čebulj

XV. po poteh partizanske Ljubljane

Letos nad 38000 nastopajočih

Letošnje največje športne manifestacije XV. jubilejne-ga pohoda po poteh partizanske Ljubljane se je udeležilo nad 38 tisoč nastopajočih iz Slovenije, v teku prijateljstva pa gostje iz sosednjih republik ter Londona, Prage, Stuttgarta, Budimpešte, Rima itd.

V teku prijateljstva je zmagal že tretjič zapored Beograjec Dan Koric, med reprezentancami pa London. Na 25 kilometrih partizanskega marša za moške je bila najboljša trojka Klavarja (Celje), medtem ko so smučarski tekači Gorij — Kobilica, Kalan, Zupan — zasedli četrto mesto. Med ženskami je bila zmagovalka ekipa Klavarja. V štafetnem teku šol II. stopnje so si prvo mesto pritekli dijaki tehnične šole Iskra, medtem ko na prvih dveh mestih teka štafet za ostale organizacije zasledimo mladinski aktiv tovarne Verig Lesce in VP 1098 Kranj.

Vrstni red — tek prijateljstva: 1. Korica (Bgd), 2. Caine (London), 3. Brugger (Stuttgart); reprezentance: 1. London, 2. Beograd, 3. Praga; partizanski marš na 25 km za moške: 1. Klavar... 4. TVD Partizan Gorje; partizanski marš 8 km za ženske:

1. Klavar; štafeta zmage 3 x 1000 m za telesno kulturne organizacije: 1. ŽAK Maribor; 3 x 1000 m šole II stopnje: 1. tehniška šola šolskega centra Iskra Kranj (Stefanič, Kogoj, Kavčič)... 5. tehniška šola Iskra II; 3 x 1000 m za ostale organizacije: 1. mladinske

aktiv tovarne Verig Lesce (Ambrožič, Rozman, Tajnikar), 2. VP 1098 Kranj (Kuhar, Grah, Gorenšek); 3 x 600 metrov za šole: 1. SSD Sloga na gimnaziji pedagoške smeri Maribor... 10. poklicna šola SC Iskra Kranj.

-dh

Saričeva in Rogelja republiška prvaka

Blizu 250 mladih strelcev se je v nedeljo pomerilo v Ljubljani v streljanju zračno puško za naslove republiških prvakov. Iz Kranja sta se odlično odrezala mladinka Saričeva in pionir Rogelja.

Rezultati: mladinci — ekipno: 1. SD »Boris Kidrič« (Maribor) 1013... 4. SD »Slavec Ivo-Jokl« I. (Kranj) 993, 8. SD »Slavec Ivo-Jokl« II. 955, 11. SD »Tone Nadižar« 938; posamezno: 1. Majhenič (Maribor) 354... 4. Hafner (Kranj) 344, 9. Krajcar

(Kranj) 337; mladinke — ekipno: 1. Tabor (Ljubljana) 942, 2. Iskra (Kranj) 934, 4. SD »Tone Nadižar« (Kranj) 785 — posamezno: 1. Sarič (Kranj) 327... 4. Jenko (Kranj) 322, 10. Čutič (Kranj) 293; pionirji — ekipno 1. Postojna 491... 3. SD »Slavec Ivo-Jokl« (Kranj) 479, 5. Kopačevina — Skofja Loka 467, 10. SD »Tone Nadižar« (Kranj) 452; posamezno: 1. Rogelja (Kranj) 174... 8. Poljanec (Kranj) 162 itd.

B. Malovrh

OD NEDELJE DO NEDELJE

NOGOMET — V nedeljskem kolu so gorenjski predstavniki v SNL in ZCNL iztržili samo dve točki. Slavija je premagala Triglav, Tržičani so na domačem igrišču visoko izgubili z enajsterico Pirana, medtem ko je loški LTH v Ljubljani šele v drugem polčasu zlomil odpor domačinov.

Rezultati: Slavija : Triglav 3:2 (3:1), Tržič : Piran 0:4 (0:0), Tabor : LTH 2:4 (0:0).

Pari prihodnjega kola (23. maja): Triglav : Mercator, Adria : Tržič, Tolmin : LTH.

KOSARKA — V četrtkovem kolu v SRL so gorenjski ligaši osvojili le dve točki. V moški ligi je Kroj doma odpravil Maribor, Vrhnika Triglav, Celje pa Jesenice. V ženski ligi pa je Kroj visoko premagal Maribor, Jeseničanke pa so odpravile Olimpijo.

Rezultati — moški: Kroj : Maribor 75:62 (33:29), Vrhnika : Triglav 85:73 (44:38), Jesenice : Celje 53:58 (25:35); ženske: Kroj : Maribor 89:47 (46:17), Jesenice : Olimpija 62:34 (29:16).

Pari prihodnjega kola — moški: Triglav : Kroj, Nanos : Jesenice; ženske: Murska Sobota : Kroj, Maribor 66 : Jesenice.

ROKOMET — V republiški rokometni ligi so v tem kolu nastopile le ženske. Alples je v igri z Olimpijo osvojil še nadaljnji dve točki, medtem ko je Kranjska gora v Hrastniku izgubila s Steklarjem.

Rezultata: Alples : Olimpija 10:7 (5:3), Steklar : Kranjska gora 25:10 (14:7).

Pari prihodnjega kola: Tržič : Branik, Kranjska gora : Koper, Alples : Steklar.

KEGLJANJE — Na državnem prvenstvu moških je kranjski Triglav z 10401 podrtimi keglji zasedel tretje mesto.

Na republiškem prvenstvu za starejše člane v Novi Gorici pa je ekipa Kranjske gore podrla 1198 kegljev in zasedla prvo mesto pred Jesenicami in Triglavom. V konkurenci posameznikov je zmagal Mlakar (Gradiš) pred Triglavani Martelanecem, Cenčičem in Potuškom.

ODBOJKA — V slovenskem derbiju II — ZOL je ekipa Jesenic s 3:0 izgubila z ravniskim Fužinarjem. V ženski republiški ligi pa so odbojkarice Sežane brez borbe premagale Jeseničanke.

Pari prihodnjega kola: Jesenice : Jedinstvo, ženske Jesenice : Brestanica.

MOTOKROS — Na mednarodni motokros dirki v Zaboku je za presenečenje poskrbel član AMD Tržič Jože Zupin, saj je v močni mednarodni konkurenci zasedel prvo mesto. Jože Zupin je po dveh dirkah za državno prvenstvo na tretjem mestu.

-dh

Na prvi letošnji speedway dirki z mopedi je zmagal Kranjec Fabijančič pred Tržičanom Spendalom in Skofjeločanom Pintarjem. — Foto: F. Perdan

Prva dirka za odprto prvenstvo Kranja v speedwayu Zmagi za Fabijančiča in Tržič

AMD Kranj je v soboto odlično organiziralo prvo letošnje speedway dirko z mopedi za odprto prvenstvo Kranja. Tekmovanje je imelo prvih tudi medrepubliški značaj. Poleg mladih slovenskih tekmovalcev so nastopili namreč še vozači iz Hrvaške. Na

prvi dirki so imeli po pričakovanju največ uspeha Kranjčani in Tržičani. Nastopilo je 37 dirkačev iz 10 društev. Druga dirka bo na sporedu junija.

Vrstni red — posamezno: 1. Fabijančič (Kranj) 32, 2.

Spandal (Tržič) 31, 3. Pintar (Sk. Loka) 30, 4. Meglič (Tržič) 29, 5. Povalej (Tržič) 28, 6. Zorko (Kranj) 27, 7. Platoršek (Sk. Loka) 26, 8. Ravnič (Opatija — Matulji) 25 itd.; ekipno: 1. Tržič, 2. Kranj, 3. Sk. Loka itd.

J. Javornik

1 vprašanje 3 odgovori

Vratarji opravljajo odgovorno delo. Njihova vestnost in natančnost marsikdaj obvaruje našo družbeno lastnino, preprečuje nedovoljeno predčasno odhajanje in prepozno prihajanje na delo in precej prispeva k nemotnemu delu v tovarni.

Poglejmo, kaj pravijo trije vratarji v Železarni Jesenice o svojem delu in težavah.

TONE ZANSKI — 48 let, z Dovjega, vratar pri glavnem vходу v Jeseniško Železarno:

»Dvajset let sem že vratar, zadnji dve leti pa je moje službeno mesto pri glavnem vходу v železarno. Delo vratarjev je odgovorno, saj moramo nadzorovati, kdo v tovarno prihaja in kdo iz nje odhaja. Brez dovoljenja ne sme mimo nas nihče. Če je zaposlen v naši tovarni, mora pokazati prepustnico, gostje pa vstopna dovoljenja. Se največ praga imamo z nediscipliniranimi delavci, predvsem mladimi, ki so ob koncu dela tako zelo nestrpni, da hočejo predčasno oditi. Posebno hudo je ob dnevih izplačila osebnih dohodkov.«

FRANC LAZAR — 42 let, iz Zgornjih Gorij pri Bledu, vratar pri glavnem vходу v železarno na Javorniku:

»Vratarji delamo na tri izmene štiri dni, en dan smo prosti. Največ dela imamo dopoldne, manj popoldne in ponoči. Težave imamo predvsem z nediscipliniranimi delavci, včasih pa tudi s šoferji, ki nakladajo v naši železarni. Marsikdaj vozila pregledujemo in kontroliramo težo in vsebino naloženega tovora. Nemalo je tudi

prekrškov, ki jih moramo prijaviti. Delavci ne smejo zapustiti svojega delovnega mesta prej kot pet minut pred koncem delovnega časa, nekateri pa se zbirajo tod okoli že pol ure prej. Naše delo nikakor ni lahko, pa tudi zelo odgovorno je.«

ANTON SLIVNIK — 58 let, z Blejske Dobrave, vratar pri glavnih pisarnah v železarni Jesenice:

»V Jeseniški železarni sem zaposlen že 30 let. Prej sem delal v martinarni, zdaj pa že 13 let opravljam delo vratarja v tovarni. Pri našem vходу ni večjih problemov in težav, morda le ob izplačilnih dnevih, ko prihajajo delavci v glavno blagajno po denar. Gostom, ki prihajajo v tovarno, dajemo pojasnila in napotke. Kar precej jih pride vsak dan, saj so v naši stavbi uvozni, izvozni in prodajni oddelek. Poleg tega pa od petka do ponedeljka opravljamo delo telefoništa tovarniške telefonske centrale, saj sprejemamo zunanje pogovore in jih vežemo na tovarniško telefonsko omrežje.«

D. Sedej

Najbolj sta se prilagela počitek in okrepitev po vaji — Foto: F. Perdan

V soboto dopoldne so enote redne vojske in enote teritorialne obrambe iz Ljubljane, Kamnika, Domžal in Skofje Loke branile brniško letališče. Bila je to ena rednih skupnih vaj, v kateri so sodelovali tudi padalci in helikopterja, z njo pa so hoteli preizkusiti pripravljenost enot JLA in teritorialne obrambe. Posebnost vaje je bila tudi, da je v njej sodelovala večina vojakov, ki so šele pred nedavnim začeli služiti kadrovski rok.

Po končani vaji, v kateri je sodelovalo okrog 2000 pripadnikov JLA in teritorialne obrambe je generalmajor Andrej Cetinski-Lev dejal, da je celotna vaja zelo dobro uspela. »To ni bila samo borba proti padalcem, marveč smo želeli tudi preizkusiti, kako se teritorialne enote lahko pripravijo na sodelovanje z redno vojsko. Se posebno sem zadovoljen, da so tudi mladi vojaki pokazali tolikšno borbenost, sposobnost in tudi iznajdljivost. Pohvaliti pa moram tudi posamezne enote teritorialne obrambe, ki so uspešno vzdrževale zvezo z rednimi enotami JLA.«

Po končani vaji so se predstavniki JLA, teritorialnih enot in predstavniki gorenjskih skupščin strinjali, da je v prihodnje treba organizirati še več podobnih vaj, v katerih bodo sodelovale redne enote JLA in enote teritorialne obrambe.

A. Z.

NAPAD NA BRNIK

Po prijetnem pogovoru s predstavniki enot teritorialne obrambe, predstavniki gorenjskih občin in častnikarji ter po okrepitev v gozdu je generalmajor Andrej Cetinski čestital majorju Kostu (ki je tudi ta dan uspešno opravil svojo dolžnost) za 50. rojstni dan. Polkovnik Bizjak je iskreno priznal, da takšnega presenečenja v življenju še ni doživel. — Foto: F. Perdan

Generalmajor Andrej Cetinski-Lev je na koncu vaje dejal: »Vaja, v kateri so sodelovale enote JLA in teritorialne obrambe, je potekala usklajeno in dobro.« — Foto: F. Perdan